

Ainevaldkond „Kunstiained“

1.1. Kunstiainete pädevus Ruila Põhikoolis

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

1. teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
2. loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
3. mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust;
4. mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
5. osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastajana ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
6. on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja nädalatundide jaotumine

Õppeaine	Nädalatunde klassiti									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Kokku
Kunst	3	3	3	1	1	1	1	1	1	15
Muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1	13

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstiainete pädevus lähtub arusaamast, et õpilase areng on elukestev ja mõjutatud kultuurist ning kunstid (muusika, kunst, kirjandus, draama, film, tants) ja kultuur laiemalt (visuaalkultuur, pärand- ja pärimuskultuur jms) on inimese dialoogipartnerid kogu elu jooksul. Kunstid on olulised väärtushinnangute, suhtluskultuuri, empaatia ning kriitilise mõtlemise arendamise vahendid. Kunstide kui professionaalse kõrgkultuuri loomingu kõrval on tähtis ka uuriv ja leiutav looming ning kultuur mõtestatud inimtegevusena laiemalt.

Kunstiained rõhutavad õppe koondumist viie põhimõtte ümber:

- 1) kunste on vaja tõlgendada. Kunstide kõne ei ole sõnasõnaline, kunstiteosed pakuvad eri tõlgendusvõimalusi ja tähendusi, mis põhinevad alati maailmavaatel, varasemal elu- ja kunstikogemusel ning on juhitud tunnetest, samuti kogemise kontekstist. Tõlgendamise puhul on alati võimalik lähtuda erinevatest vaatepunktidest ja ootustest. Isiklik kogemus kasvatab kogemuse tähenduslikkust õpilase jaoks. Kunsti ja muusika õppimisel on vaja toetada tõlgendamisoskust;
- 2) kunstid toetavad mitmekülgset loovust. Kunsti ja muusika õppimine kujundab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, et jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni. Kunstidega tegelemine põhikoolis toetab õpiloovust (uudsed tähenduslikud kogemused ja nende mõtestamine, uurimis- ja refleksioonioskused) ning argiloovust (fantaasia, maailma uudne mõtestamine enda jaoks, uudne toimimisviis igapäevaelus);
- 3) kunstid toetavad esteetilise tundlikkuse kasvu ning inimese heaolu. Kunsti ja muusika õppimine põhikoolis võimaldab õpilasel ära tunda, emotsionaalselt kogeda ja hinnata enda ümber subjektiivset ilu (kuuldavat, kombatavat, nähtavat, abstraktset) ning nautida seda samavõrra nagu teiste oskusi või meisterlikkust. Ilu ja meisterlikkuse väärtustamine toetab rahulolu ja tähenduse leidmist maailmas, suurendab maailmaga seotuse tunnet ning innustab inimest püüdlema oma eesmärkide poole. Kunstiainetel on tähtis osa muutuvates oludes isiklikku ja ühiskondlikku heaolusse panustava inimese kujundamisel;
- 4) kunstiaineid õppides arenevad kinesteetilised oskused ja kognitiivsed võimed, mis on lahutamatult seotud loomega – musitseerimise ja visuaalkunsti, ent ka performatiivsete kunstide loomisega. Kunstitegevustes toetatakse sügavama kognitiivse võimekuse kujunemist. Õppimine (sh musitseerimine ja visuaalkunst, kuid ka performatiivsete kunstide loomine) on sügavam, kui see toimub terviklikult nii keha kui ka vaimu ja eri meelte koostöös;
- 5) kunstiainete õppimine toetab iseenda mõistmist ja mõtestamist ning üldpädevuste omandamist sisukalt ja terviklikult. Kunsti ja muusikaga järjepidev tegelemine toetab õppija eneseusalduse kujunemist ning eneseväärikust. Kunstide kaudu saab tõhusalt arendada kognitiivseid oskusi, nt loovat ja kriitilist mõtlemist, refleksiooni- ja analüüsioskusi, samuti mittekognitiivseid oskusi, nt avatust, otsustusvõimet ja riskijulgust.

1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi, valdkonnasisene lõiming ja läbivate teemade käsitlemine

<p>Üldpädevused loodusainetes</p> <p>üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses</p>	<p>Tegevused ja protsessid</p>
<p>Kultuuri- ja väärtuspädevus –</p> <p>suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt</p>	<p>Temaatilised töötoad erinevatel ülekoollistel üritustel (mardilaat; kadripäev; jõulud jm);</p> <p>Jõuluball – kunsti, muusika ja tantsu osa;</p> <p>Emakeelepäev – temaatiline kunstitöö, laulmine;</p> <p>Saue valla laululapse konkurs;</p> <p>Pärimuspäev kooliaasta lõpus- toidud, muusika, tants, etlemine, rahvarõivas, rahvapillid, näitus;</p> <p>Laulupidu, tantsupidu (võimalusel)</p>
<p>Sotsiaalne- ja kodanikupädevus –</p> <p>suutlikkus ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel</p>	<p>Eesti hümn, sümbolika – Vabariigi aastapäeva tähistamine;</p> <p>Temaatiline esinemine üritustel nii koolis kui väljaspool (laulupidu, tantsupidu);</p> <p>Kooli hümn- muusikaõpetus septembris igas klassis;</p> <p>Õpe kunstikeskkonnas – Laitse Graniitvilla jms;</p> <p>7. klass kevad KUMU külastus;</p> <p>3. klass Kadrioru Kunstimuuseum;</p> <p>Valikuliselt väljasõidud:</p> <p>2.klass Vabaõhumuuseum (jõulud);</p> <p>Mahtra talurahvamuuseum – jõulud.)</p>

<p>Enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; lahendada oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid ning inimsuhetes tekkivaid probleeme</p>	<p>Võimalus osaleda kunstiteraapias.</p> <p>Võimalus osaleda valdkonna huviringides: koorilaul, pillimänguring, lauluring, kunstiring, kunst ja tehnoloogia, kokandusring, unicorns squad, keraamika, tantsuring, robotika, skulptuuriring koostöös Laitse Graniitvillaga</p> <p>Õppeprotsessi planeerimine, eneseanalüüs.</p> <p>Uurimustööde ja loovtööde teemade valik lähtuvalt õpilase huvist.</p>
<p>Õpipädevus – suutlikkus organiseerida õpikeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut, sealhulgas õpioskusi ja -strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleeme lahendades; analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust.</p>	<p>Kooliürituste ettevalmistamine ainetundides.</p> <p>Müügiürituste ettevalmistamine tundides.</p> <p>Praktilised loovtööd. Ka temaatilised uurimused. Osalemine kunstiolümpiaadil, joonistusvõistlused, laulukonkurssidel.</p> <p>Kutsekoolide külastamine edasiõppimise planeerimiseks.</p> <p>Õpioskuste õpetamine ja arendamine. Probleemülesannete lahendamine, katsete ja vaatluste tegemine, uurimisküsimuste püstitamine (Loovtööd, referaadid, esitlused, kokkuvõtted, jmt)</p>
<p>Suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt;</p>	<p>2. ja 3.kooliaste noodikirja lugemine ja kirjutamine;</p> <p>Tööprotsesside kirjeldamine;</p> <p>Jõuluturg;</p> <p>Tingmärgid ja piktogramm, juhendid käsitöös;</p> <p>Loovtööde esitlemine;</p> <p>Ainealase sõnavara kasutamine erinevate tööde esitlemisel (Powerpoint, õppekäikude kokkuvõtted, jmt);</p> <p>Keeleteadlik aineõpetus, sümbolite ja valemite kasutamine.</p>
<p>Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboliteid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades kõigis elu- ja tegevusvaldkondades</p>	<p>Keraamika – matemaatilised terminid, materjalid;</p> <p>Rütmid muusikas, taktimõõt;</p> <p>Looduslikud pillid;</p>

	<p>Joonistamine – geomeetria, sümmeetria;</p> <p>Tants- pooled, suunad, taktid;</p> <p>3D tehnoloogiad- arvutiprogrammid, tehnoloogilised seadmed;</p> <p>Jooniste, tabelite, graafikute vormistus ja analüüs;</p> <p>Erinevate objektide võrdlemine ja seostamine.</p>
<p>Ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; seada eesmärged ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest; reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske. Olla teadlik edasiõppimisvõimalustest, rakendada finantskirjaoskust</p>	<p>Koolikohvikud;</p> <p>Mardilaat;</p> <p>Loovtöö;</p> <p>Kooliürituste ettevalmistus – korraldamises osalemine, meenete valmistamine;</p> <p>Kaardid tähtpäevadeks, kingitused;</p> <p>Klassiõhtutel esinemine;</p> <p>Bändi tegemine;</p> <p>8. klass muusikaäri tutvustamine tunnis;</p> <p>Näitustel ja konkurssidel osalemine.</p>
<p>Digipädevus- suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppides, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest, osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.</p>	<p>Opiq õppevahendina;</p> <p>Retsensioonid, ettekanded, referaadid-office, kodusõppepäev;</p> <p>Filmi tegemine, plakati kujundamine arvutiõpetus;</p> <p>Animatsioon;</p> <p>Tehnoloogiaõpe (3D printer, laser);</p> <p>Kunstitööde digitaliseerimine ja säilitamine veebis (Padlet);</p> <p>Arvuti kunstitehnikate osana- kunstitund.</p>

1.5 Õppe kavandamise ja korraldamise erisused

Õpe on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ning õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaiks õppijaiks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja vastutada oma õppimise eest.

Õpet kavandades ja korraldades lähtutakse õppekava üldpädevustest, kooli väärtustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning läbivate teemade ja lõimingu rakendamise põhimõtetest.

Põhikoolis õpet kavandades ja korraldades teevad õpetajad koostööd, seejuures:

1. arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalset eripära ja isikupäraseid erivõimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi- ja eluraskustele ning pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutest;
2. võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas, kunsti ja muusika uusimaid käsitlusi, rakendatakse didaktika nüüdisaegseid käsitlusi;
3. taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
4. võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;
5. kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks;
6. kavandatakse piisavalt aega terviklike õppeühikute, mitmeid osaoskusi arendavate ning õppijate jaoks tähenduslike tulemusteni viivate õppeülesannete täitmiseks;
7. rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
8. rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;

9. kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus-, linna- ja mõisakeskkond, piirkonnas asuvad ettevõtted, arvuti- ja multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;
10. võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik; seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
11. Huviringide tegevus toetab õppetegevust.

1.6 Ainevaldkondlikud hindamise erisused

Hindamine kunstiainetes suunab ja julgustab õpilasi õppima ning tekitab ja hoiab huvi kunsti ja muusika vastu. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatud, kunsti ja muusika ainekavas esitatud õpitulemused ning kooli kehtestatud hindamisjuhised. Hindamise käigus saavad õpilased mitmekülgset tagasisidet oma töökultuuri ja töö ning individuaalse arengu kohta, millega toetatakse nende kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga ennastjuhtivaiks õppijaiks. Hindamisega luuakse õpilastele võimalusi õppe vältel oma edusamme esile tuua, julgustades neid enda tugevaid külgi kasutama ja uusi oskusi arendama. Õpilastele võimaldatakse eri viise eneseanalüüsiks ja kaaslastelt tagasiside saamiseks ning selle aktseptomiseks. Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane nii oma tööd hindama kui ka kaasõpilastele tagasisidet andma. Õpilasele on õppeühiku alguses teada, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamiskriteeriumid.

Õpilast suunatakse õppe käigus oma õppimist ja seatud eesmärkide saavutamist analüüsima ning reflekteerima. Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse tagasisidet üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta. Hoiakute kujunemise kohta antakse tagasisidet suunavate ja toetavate sõnaliste hinnangutega. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele, sh kunsti- ja muusikaterminite õigele kasutusele ning õigekirjale, mida arvestatakse hindamisel ülesande eesmärgi ja kokkulepitud hindamiskriteeriumide põhjal. Hindamisel lähtutakse õppimisele seatud eesmärgist ja hinnatakse seda, mida on õpetatud, rakendades nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida esitatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnatena. Diagnostiliselt hinnates selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ning eriomased õpiraskused, et kavandada edasist õppimist ja õpetamist. Erineva keerukusastmega teadmiste, oskuste ja hoiakute hindamise võimaldamiseks kasutatakse mitmekesiseid hindamisviise ja -vorme. Hindamisvahendi ja -viisi valik sõltub seatud õppe-eesmärkidest ning eeldatavast õpitulemusest. Kunstiainete valdkonnapädevuse omandamisel on õppe jooksul oluline roll kujundaval hindamisel, mis toetab õpilase eneseusku ja innustab teda oma võimeid arendama. Kujundava hindamise kaudu saab õpilane temale arusaadaval viisil esitatud suulist ja kirjalikku tagasisidet oma

õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kunstiainetes väärtustatakse harjutamist. Õpitulemuste saavutamise toetamise kõrval keskendutakse kujundava hindamise vältel järgmistele aspektidele: 1) loovuse arengu toetamine (probleemide märkamine, mõtete voolavus ja paindlikkus, originaalsus, probleemilahendamisoskused, refleksioon); 2) huvi ja nii õppest kui ka kunsti- ja kultuurielust aktiivse osavõtu toetamine; 3) isikliku sideme loomine ainega ja isikupärase väljenduslaadi otsimine; 4) sallivuse areng ja silmaringi avardumine. Kokkuvõtvalt hinnatakse õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, lähtudes õppest.

1.7 Õppekeskkonna erisused

Õppekeskkonna kujundamisel lähtutakse riikliku õppekava alusväärtustest ning luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu.

Kunstiainete pädevuse kujunemise eeldus on õppimist, loovust ning eneseväljendust toetav sotsiaal-emotsionaalne, vaimne ja füüsiline õppekeskkond, mis peab soodustama õpilase iseseisvust, olema kaasav, piisavalt struktureeritud ning eakohane, mis on loovuse ja originaalsuse arendamisel ning avaldumisel oluline. Nii füüsiline kui ka vaimne keskkond peab vastama õpilaste võimetele. Eriti tähtis on arvestada psühholoogilisi baasvajadusi.

Kunstid on muutuvad, vastuolusid tekitavad ning väärtuste ja kokkulepete piire kompavad. Seetõttu on eriti tähtis tagada turvaline vaimne keskkond, mille kujundamisele aitavad kaasa hinnanguvabad arutelud ja õpetaja pädevus tulla toime väärtuskonfliktidega.

Kunstiainete õppimise füüsilise õppekeskkonna tagab kool, võimaldades õpet ruumis, mis on varustatud kvaliteetsete, õpilastele kokkulepitud korras kättesaadavate töövahendite ja materjalidega vabaks kasutamiseks, et toetada valikute tegemise oskust ja loovat eneseväljendust. Õpe toimub ka autentsetes keskkondades, linnaruumis, kontserdisaalides, näituse- ja etendusasutustes, kooli ümbruses, paikkonna kultuuriasutustes ja mujal.

Kunstiõppes kasutame mõisahoone arhitektuuri ja õueala nii vaatlusteks kui kunstitegevusteks. Vanemates kooliastmetes kasutame õppekeskkonnana ka naabruses asuvat Ruila talli. Skulptuuriõpet viime läbi Laitse Graniitvillas. Muusikaõpetuses õpime koolihümni, kus on sõnad seotud Ruila mõisa hoone ja ümbrusega.

Kunsti õpetamiseks on vaja:

- 1) iseseisvaks ja rühmatööks vajalikku pinda eri formaadis tööde, ka suure formaadiga tööde tegemiseks;

- 2) 500-luksise päevavalgusspektriga valgustust tööpinnal ning käte ja töövahendite puhastamise võimalust;
- 3) reguleeritava kõrgusega molberteid või laudu koos joonistusalustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalust;
- 4) kunstiraamatuid, ajakirju ja teatmeteoseid;
- 5) videoprojektori, foto- ja videokaamerate, arvutite, skanneri ja printeri kasutamise võimalust ning internetiühendust.

Muusika õpetamiseks on vaja:

- 1) muusikategevusteks (sh rühmatöök ja liikumiseks) sobivat teisaldatava mööbliga piisavalt ventileeritavat ruumi;
- 2) mitmesuguseid vahendeid: klaver, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel;
- 3) musitseerimiseks vajalikke pille: Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või väikekanded, akustilised kitarrid, ukuleled vm;
- 4) tehnovahendeid kontakt- ja digiõppe korraldamiseks: fono- ja videoteek, kohased voogedastusplatvormid; salvestatud muusika esitamise vahendid (muusikakeskus hifi, arvuti + kõlarid); muusika õppimiseks ja loomiseks sobivad rakendused (äpid), nt noodistusprogramm, salvestusprogramm jt; videoprojektor.

Ruila Põhikooli kunstiõpetuse ainekava

Õppeaine kirjeldus

Kunsti õppeaine roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata võimeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igaühele. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

Õppeaine lähtealused on:

- 1) maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine. Visuaalselt tajutav inimese loodud ja mõtestatud keskkond (visuaalkultuur) hõlmab kujutisi, tekste, esemeid, ehitisi, ruumisuhteid jms ning nende erinevaid ja muutuvaid tähendusvälju. Visuaalkultuur sisaldab nii tahtlikke ja kavandatud artefakte (nt kunstiteosed, graafiline disain, reklaam, fotograafia, mood jne) kui ka juhuslikke ja plaanimata visuaalseid märke ning kooslusi (nt tänaval või meedias kõrvuti sattunud reklaamid, kasutatud tüpograafia, muruplatsi niitmine ja sissetallatud teerada, aja jooksul kujunenud kodusisustus jne). Visuaalkultuuris on teadlik toimimine seotud suhtlusega, erinevate sõnumite ja tähenduste loomise, säilitamise, muutmise ja edastamisega; nii esteetiliselt mitmekesise keskkonna kui ka emotsionaalse ja intellektuaalse keskkonna loomisega ning majanduse toimimise ja majanduslike väärtuste loomisega. Kunstipädevuse omandamist toetab maailma kunsti ja visuaalkultuuri käsitlemine nii nüüdisaegses kui ka ajaloolises kontekstis;
- 2) kunsti vormide ja tähenduste pidev muutumine, eksperimentaalsus ja areng, mis võivad ühiskonda ka proovile panna. Kunstis kui visuaalkultuuri kitsamas osas luuakse uut inimkogemust, väljendust ja tähendusi teadlikumalt ning sihipärasemalt, suhestudes valdkonna eripäraga, otsinguliselt ja eksperimenteerivalt. Kunsti pidev uuenemine peegeldab muutusi nii teadustes kui ka ühiskonnas, väärtustes ja hoiakutes. Kunst tohib võtta endale fantaasia, moraali ja ühiskondlike kokkulepete piire kompava ning nihutava rolli, et mõtestada ja arutleda, ka katsetada erinevaid ettekujutusi ja võimalikkusi;
- 3) õpetaja on aktiivne kunstiga suhestuja, kes toetab õpilasi kultuuri muutuvast mitmekesisuses. Täpsema õpisisu valib õpetaja, kes juhib õpet ja õpikeskkonna loomist. Õpetaja enda hoiakud, avatus ja sallivus, mitmetähenduslikkuse ja muutlikkuse taluvus, aktiivses dialoogis ja mõtestatuses olemine vana ja uue kunstiga on äärmiselt olulised. Kunstiaine ise on samuti seotud pidevate muutustega – uue kunstiloominguga, uute avastustega kunstiajaloo, seniste väärtuste ümberhindamisega ühiskonnas, uute väärtuste leidmise ja loomisega. Kunsti õppeainet on võimalik üles ehitada eri kunstikäsitlustele tuginedes. Valdakonnast saab ehedama pildi, kui õppijad ja õpetaja võivad mõtiskleda mitme kunstikontseptsiooni üle ning teadvustada kunsti loomise ja hindamise eri aluseid (nt funktsionaalne, realistlik, idealistlik, estetistlik, kontseptuaalne, pragmaatiline, institutsionaalne jne);
- 4) kunsti õppeaines on võrdselt oluline nii kunstikogemus kui ka õppimiskogemus. Sageli on teosest kui lõpptulemusest tähtsam loominguiline ja otsinguline tee, tagasiside ja refleksioon, üldpädevuste kujundamine, motivatsiooni leidmisele ja hoidmisele suunatud tegevused. Koolikunstis on vaja väärtustada õppija isikliku tasandi loomet, avastusi, pingutust ja sõnumit, sest õppijale endale tähtis tegevus loob talle just nimelt tähendusliku kunstikogemuse ka siis, kui lõpptulemus ei ole originaalne või sisukas laiemas kunsti ja visuaalkultuuri kontekstis. Juhul kui lõpptulemus visuaalkultuuri-, disaini- või kunstiteosena on õppes oluline, peab õpetaja kvalitatiivse muutuse teket valmivas teoses teadvustama ja toetama eesmärkide ning hindamiskriteeriumide sõnastamisega. Kunsti osaoskused võimaldavad kunsti õpetamist mitmekülgsest käsitleda ja jälgivad disaini tsüklilist loogikat, mis on maailmas järjest laiemalt käibel nii kunstiteoste, toodete, protsesside kui ka uuringute kavandamisel.

Kunsti osaoskused on:

1. väljaselgitamine, teadmine, mõistmine (kuulamine, vaatamine, lugemine, info otsimine, kirjeldamine, sõnastamine, valimine, uurimine);
2. plaanimine ja ideede arendamine (ideede genereerimine, visandamine, katsetamine, organiseerimine, protsessi plaanimine, koostamine, leiutamine);
3. loomine (eesmärgipärane väljendus- ja töövahendite rakendamine, viimistlemine, toimetamine, täiendamine, esitlemine);
4. refleksioon, analüüs ja kriitika (uurimine, tõlgendamine, retsenseerimine, tagasisidestamine, arutlemine, väärtushinnangute arendamine ja andmine).

Hindamine

Kunstiõpetuse aines toimub hindamine semestripõhiselt, vastavalt Ruila Põhikooli hindamisjuhendile.

Hindamisel lähtutakse kujundava hindamise põhimõtetest. Selle all mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

Õpilasele antakse tagasisidet tema õpitulemustest kogu õppeperioodi vältel, võttes aluseks ainekaardipõhise hindamise

1.-3. klassi õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse kunstiõpetuses suulisi ja kirjalikke sõnalisi hinnanguid, mis kirjeldavad õpilase teadmisi ja oskusi. Sõnalistele hinnangutele lisatakse sooritusprotsent.

Alates teisest kooliastmest alates hinnatakse kunstiõpetuses õpilasi protsendiga 0-100% süsteemis, millest 50% vääriline tulemus väljendab töö või vastamise sooritatuks loetud lävendit ning vajadusel kasutatakse jooksvates hinnangutes märget „arvestatud – A“ või „mittearvestatud – MA“.

Teise ja kolmanda kooliastme semestri kokkuvõtvaid hindeid kommenteeritakse aineõpetaja poolt tagasisidestades arengut soosivalt:

- Õpioskuste rakendamist, tuues välja saavutatud tugevused ja soovitud edaspidiseks õppetöök
- Õpilase aktiivsust õppetöös osalemisel ja panust iseseisva, paaris- ja grupitöö sooritamisel, lähtudes Põhikooli riikliku õppekava üldpädevustest (sotsiaalne- ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus, kultuuri- ja väärtuspädevus, suhtluspädevus, matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogialaane pädevus, õpipädevus, ettevõtlikkuspädevus, digipädevus). Kommentaaris tuuakse välja saavutatud tugevused ja soovitud edaspidiseks õppetöök

Õpilase ainekavalaseid tulemusi hinnatakse kokkuvõtivate tööde kommentaarides, tuues välja saavutatud tugevused ja soovitused edaspidiseks õppetööks.

Kunstiõpetus I kooliaste

I kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

3. klassi lõpetaja:

1. kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboleid oma kogemuse piires;
2. teab kujutiste kasutamise ja jagamise head tava;
3. kavandab lihtsamaid ülesandeid disainis ja loomes kestlikult;
4. teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi töid spontaanselt ning kavandades, kasutades eri tehnika- ja töövõtteid;
5. kirjeldab lühidalt enda tööd ja tulemust.

Kunsti- ja tööõpetus 1. klass 105 tundi

Osaoskused:

- A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine
- B. Plaanimine ja ideede arendamine
- C. Loomine
- D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õppesisu

Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine, info kogumine
Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine
Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusmärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustratsioonid;

Raamatuillustratsioon, koomiks ja piltjutustus;
Raamatuillustraatorid emakeele lugemisvara hulgast.
Eri stiilidest kunstiteoste näited kogu kunstiajaloo piires.
Teksti, tabelite ja illustratsioonide küljenduse põhimõtted (pealkirja, kuupäeva, autori, pildiallkirja ja teksti paigutamise üldised tavad ja põhimõtted).
Käsitöövahendite tutvustamine, nende otstarve ja ohutu kasutamine;
Kujundite demonstreerimine, leidmine klassiruumist, piltidelt jm;
Paberi-, tekstiili-, puidu-, metalli- ja tehismaterjalide tootmine, põhiomadused, otstarve ning kasutusala keskkonnas ja igapäevaelus.
Põhiliste (enamkasutatavate) toidukaupade/toiduainete tundmine, nende otstarbekas (teadlik) kasutamine.
Käitumisnormid toidulauas, koolis, tänaval, näitusel, muuseumis.

Õpitulemused

Seostab omavahel raamatuillustratsioone ja teksti sisu.

Selgitab endale tuttavas keskkonnas (koolis ja klassis) kasutatavaid märke ja sümboleid ning nende tähendust.

Nimetab, mida näeb pildil, ruumilises teoses, audiovisuaalses teoses.

Nimetab, teoses nähtavaid värve, äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid.

Kasutab vahendeid ja materjale säästlikult ja ohutult.

Korrastab enamasti oma töökoha.

Näitab teoselt autori nime.

Kirjutab oma tööle nime.

Küsib jäädvustatavalt luba enne filmimist või pildistamist.

Nimetab looduslikku päritolu materjale ja teab nende põhiomadusi ja kasutusalasid;

Kasutab õpetaja juhendamisel õigesti ja ohutult lihtsamaid töövahendeid;

Märkab õpetaja abiga rahvuslikke elemente;

Nimetab isikliku hügieeniga seotud tegevusi;

Õpetaja abiga viib oma töö lõpule;

tutvub tervisliku toiduvalikuga;

Lõimingu võimalused

valdkondlikud:

teised ained:

loodusõpetus - inimese elukeskkond, asjad ja materjalid. Loomad ja taimed inimese elus. Meelte kasutamine ümbritsevat tunda õppides (nägemine, kompimine); tuttavate materjalide omadused; tarbimise vastutustundlikkus.

eesti keel – oma mõtete ning ideede selge ja arusaadav väljendamine; õpetaja selgituste mõistmine; rahvaluule; sõnavara rikastamine, arutlemine ja kirjeldamine; kuuldust ja loetust arusaamine;

inimeseõpetus - keskkond meie ümber; asjade väärtus; tervislik eluviis; kulutuste planeerimine; vajadused ja võimalused; meeskonnatöö; kodu traditsioonid; kodused tööd; käitumisreeglid

matemaatika - mõõtmisvahendite kasutamine materjalil; rahaühikud, hinna arvutamine

kehaline kasvatus – riietumine, pesemine

Lõiming AHK plaaniga: Kooli sünnipäeva tähistamine,

Kodukoha käsitluse võimalused: mõisa seinamaalingute ja ornamentide jäljendamine. Kohalik illustraator Kirke Kangro.

IKT ja praktilised tööd:

B. Plaanimine ja ideede arendamine

Õppesisu

Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine, info kogumine

Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine

Moodboard, mõistekaart, plakat

Töötlemisviisi valik sõltuvalt materjalist ning valmistatavast esemest.

Ideede otsimine ümbritsevast keskkonnast või abimaterjalidest (esemed, pildid, videod vms) või rahvakunstist (rahvuslikud motiivid ja sümbolid)

Esemete vaatlemine, kirjeldamine ning seoste leidmine valmiva tööga.

Kirjaliku tööjuhendi kasutamine abimaterjalina. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, arutlemine selle sisu üle ning joonise mõistmine.

Ülesannete jaotamine rühmatöodes, ühise vastutuse mõistmine.

Õpitulemused

Teeb enamasti aktiivselt kaasa nii oma initsiatiivil kui etteantud ülesandeid.

Väljendab enda kogemuse piires mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöodes.

Saab aru koostöö ja abistamise vajalikkusest.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: muusika - laulupeotraditsioon ja -kultuur

Teised ained:

eesti keel – teksti mõistmine kõnes ja kirjas; info ja ideede leidmine raamatutest ja internetist; õpetaja selgituste mõistmine

matemaatika – geomeetrilised kujundid, joonised

loodusõpetus - loomad ja taimed inimese elus

inimeseõpetus - ohud tervisele; tööjaotus; kohusetunne ja vastutus

Lõiming AHK plaaniga: kevadnäitus, kooli sünnipäev

Kodukoha käsitluse võimalused:

IKT ja praktilised tööd:

C. Loomine

Õppesisu

Töövahendite ohutu ja säästlik kasutamine;

Töövahendite ja töökoha korrastamise õiged töövõtted;

Töövahendite ja kunstimaterjalide õige säilitamine;

Digitaalsete kujutiste (fotode) tegemise ja jagamise hea tava;

erinevate esemete vormimine ning töövahendite tutvustamine;

paberribade rebimine ja narmaste lõikamine nii silma kui joone järgi;

voltimine;

Loodusplastika – meisterdamine erinevatest looduslikest materjalidest

erinevate materjalide kooskasutus;

Materjalide säästlik kasutamine ja korduvkasutusvõimalused.

Töötamine õpetaja suulise juhendamise järgi üksi ja koos kaaslasega. Vajadusel kaaslase abistamine, ise abi küsimine.

Lauakatmine ja kaunistamine.

Õpitulemused

Rakendab teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (monotüüpia, puhumistehnika, plastiliinimaal, pastell, guašš, värvipliiatsitehnika, savi või plastiliini voolimine jms) ja vahendeid.

Joonistab šablooni abil lihtsamaid kujundeid;

Voolib rullimise, veeretamise ja lamendamise teel lihtsamaid kujundeid ja esemeid;

Õpetaja abiga kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid;

Kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke etteantud töövahendeid ja mõistab ohutuse vajalikkust töötamisel;

Jälgib õpetaja selgitusi ja töötab selle järgi;

hoiab oma töökoha ja töövahendid õpetaja juhendamisel korras;

Katsetused erinevate materjalidega ja erinevate materjalide võrdlemine.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad:

kehaline kasvatus - õiged tööasendid

matemaatika - mõõtühikud, mõõtmine, märkimine, geomeetrilised kujundid

loodusõpetus - keskkond meie ümber, asjad ja materjalid

inimeseõpetus - ohud tervisele

Lõiming AHK plaaniga: Jõulupidu, Eesti Vabariigi aastapäev, mardi- ja kadripäev

Kodukoha käsitluse võimalused: Mõisa ehisdetailide jäljendamine šabloonides

IKT ja praktilised tööd:

D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õppesisu

Tööprotsessi ja töö tulemuse kirjeldamine (valminud töö esteetilisus, praktilisus, korrektsus vms), hindamine ning kavandi ja valmis töö võrdlemine.

Seoste, sarnasuste ja erinevuste leidmine esemete, nähtuste ja protsesside vahel sh õppeained ja eluvaldkonnad, minevik ja tänapäev.

Eetika (kuidas olla hea publik ja hea kaaslane)
Õpitulemused
Kirjeldab visuaalteosel nähtavat (nimetab äratuntavaid esemeid, olendeid, kujundeid, värvid; mis see on, mida ma näen?)
Kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid - mida nähtu mulle meenutab, mis siin pildil toimuda võiks?
Kirjeldab etteantud küsimuste toetudes oma töö valmimise protsessi - mida ja kuidas ma tegin, milliseid vahendeid kasutasin? Mida töö tegemisel nautisin? Millised raskused ületasin?
Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes valminud tööd - mida ma oma töös näen?
Märkab õpetaja abiga igapäevaelust õppega seonduvat;
Märkab ning nimetab positiivset oma töös.
Lõimingu võimalused
Valdkondlikud:
Teised ained:
inimeseõpetus - keskkond meie ümber; kaaslastega arvestamine; enesehinnangu kujunemine; kodukohaga seotud rahvakultuur
eesti keel – kavandi ja töö kirjeldamine; enese töö kommenteerimine; mõtete väljendamine
Lõiming AHK plaaniga: Väljasõitude nädal (muuseumikülastus);
Kodukoha käsitluse võimalused:
IKT ja praktilised tööd:

Kunstiõpetus 2. klass 105 tundi

Osaoskused:

- A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine
- B. Plaanimine ja ideede arendamine
- C. Loomine
- D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õppesisu

Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine, info kogumine

Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine

Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusmärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustratsioonid, multifilmid ja arvutimängud, mänguasjad, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad

Teksti, tabelite ja illustratsioonide küljenduse põhimõtted (pealkirja, kuupäeva, autori, pildiallkirja ja teksti paigutamise üldised tavad ja põhimõtted).

Eri stiilidest kunstiteoste näited kogu kunstiajaloo piires

Tasapinnaline kunstiteos koolist või lähiümbrusest.

Raamatuillustraatorid emakeele lugemisvara hulgast.

Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi)

Geomeetrilised kujundid ja abstraherimine

Paber-, tekstiili-, puidu-, metalli- ja tehismaterjalide tootmine, põhiomadused, otstarve ning kasutusala keskkonnas ja igapäevaelus.

Tervislik toiduvalik.

Põhiliste (enamkasutatavate) toidukaupade/toiduainete tundmine, nende otstarbekas (teadlik) kasutamine.

Lauakatmine ja kaunistamine.

Isiklik hügieen

Käitumisnormid toidulauas, koolis, tänaval, näitusel, muuseumis.

Õpitulemused

Võrdleb märke (liiklusmärgid, logod, embleemid, sümbolid jms) omavahel ja seostab märgi vorme, värve, kujutatut märgi tähendusega.

Tunneb ära tasapinnalised ja ruumilised teosed.

Nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike (maalimine, joonistamine, rebimine, lõikamine, liimimine, voolimine, voltimine, taaskasutus- ja looduslik materjal ja selle kasutamine, trükitehnikad).

Leiab teoses soojasid ja külmasid toone ning heledamat ning tumedamat tonaalsust.

Teab, mis on joon ja pind ning iseloomustab erinevaid jooni vastavalt omandatud sõnavarale.

Kirjeldab teoses suurusuhteid ja objektide paiknemist (ees, taga, üleval, all jne)) ning kolmemõõtmelise teose puhul vormi üldisemalt (ümar, kandiline, lapik, püstine jne) .

Nimetab teoses nähtud kujundeid ja objekte, mis meenutavad tuttavaid kujundeid (ring, ruut, ristkülik jne).
Toob näite tegevusest, kuidas ta asjakohaselt ja säästlikult kunstitarbeid kasutab.
Mõistab töökoha ja -vahendite korrashoiu olulisust ning hoiab oma töökoha ja töövahendid õpetaja juhendamisel korras;
Eristab lihtsamate näidete põhjal tehislিকে ja looduslike materjale (<i>näiteks puit ja plastik</i>).
Nimetab ümbritsevas keskkonnas esinevaid tehismaterjale ja teab nende põhiomadusi ja kasutusalasid.
Kirjeldab ühel otstarbel kasutatavate esemete peamisi tunnuseid (näiteks vorm, suurus, raskus, värv) ja arvab, mis materjalist ese tehtud on.
Kirjutab oma näitusetööle nimesildi koos töö pealkirja ja muu õpitud infoga.
Leiab (virtuaal)näitusel muuseumis, galeriis või koolis teose autori, pealkirja ja näituse pealkirja.
Toob õpetaja abiga õppega seonduva kohta näiteid teistest õppeainetest või igapäevaelust
Arutleb tervisliku toiduvaliku üle
Selgitab isikliku hügieeni ja tervise vahelisi seoseid
Lõimingu võimalused
Valdkondlikud:
Teised ained:
loodusõpetus - inimese elukeskkond, asjad ja materjalid. Loomad ja taimed inimese elus. Meelte kasutamine ümbritsevat tundma õppides (nägemine, kompimine); tuttavate materjalide omadused; tarbimise vastutustundlikkus.
eesti keel – oma mõtete ning ideede selge ja arusaadav väljendamine; õpetaja selgituste mõistmine; rahvaluule; sõnavara rikastamine, arutlemine ja kirjeldamine; kuuldust ja loetust arusaamine;
inimeseõpetus - keskkond meie ümber; asjade väärtus; tervislik eluviis; kulutuste planeerimine; vajadused ja võimalused; meeskonnatöö; kodu traditsioonid; kodused tööd; käitumisreeglid
matemaatika - mõõtmisvahendite kasutamine materjalil; rahaühikud, hinna arvutamine
kehaline kasvatus – riietumine, pesemine
Lõiming AHK plaaniga: Iloni Imedemaa külastus; kooli sünnipäeva tähistamine
Kodukoha käsitluse võimalused: Mõisa seinamaalingute ja ornamentide jäljendamine.
IKT ja praktilised tööd: loovtöö vormistamine arvutis; loovtöö esitluse koostamine; diagrammide koostamine

B. Plaanimine ja ideede arendamine

Õppesisu

Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine, info kogumine

Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine

Moodboard, mõistekaart, plakat

Töötlemisviisi valik sõltuvalt materjalist ning valmistatavast esemest.

Ideede otsimine ümbritsevast keskkonnast või abimaterjalidest (esemed, pildid, videod vms) või rahvakunstist (rahvuslikud motiivid ja sümbolid)

Esemete vaatlemine, kirjeldamine ning seoste leidmine valmiva tööga.

Kirjaliku tööjuhendi kasutamine abimaterjalina. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, arutlemine selle sisu üle ning joonise mõistmine.

Ülesannete jaotamine rühmatöodes, ühise vastutuse mõistmine.

Õpitulemused

Märkab ühel ja samal otstarbel kasutatavaid esemeid, tuvastab nendest oma lemmiku ning põhjendab oma valikut.

Arutleb ja seostab värve tekkinud muljega (*näiteks miks kirjutavad õpetajad tavaliselt punase värviga ja miks on keelumärk punane*) ja valib esemele selle otstarbega sobiva värvitooni.

Kasutab õpetaja abiga rahvuslikke elemente oma töös

Valib õpetaja suunamisel õigeid töövahendeid, teab nende otstarvet ja mõistab ohutuse vajalikkust töötamisel

Koostab õpetaja abiga kavandi

Kirjeldab suulist või kirjalikku juhust

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: muusika - laulupeotraditsioon ja -kultuur

Teised ainevaldkonnad:

eesti keel – teksti mõistmine kõnes ja kirjas; info ja ideede leidmine raamatutest ja internetist; õpetaja selgituste mõistmine

matemaatika – geomeetrilised kujundid, joonised

loodusõpetus - loomad ja taimed inimese elus

inimeseõpetus - ohud tervisele; tööjaotus; kohusetunne ja vastutus

Lõimingu AHK plaaniga: väljasõitude nädal (muuseumikülastused)

Kodukoha käsitluse võimalused:

IKT ja praktilised tööd:

C. Loomine

Õppesisu

Töövahendite ohutu ja säästlik kasutamine
Ohutus kasutaja tervisele ja keskkonnale
Töövahendite ja kunstmaterjalide õige säilitamine
Töövahendite ja töökoha korrastamise õiged töövõtted
Autorsus ja autoriõigused
Katsetused erinevate materjalidega ja erinevate materjalide võrdlemine.
Materjalide säästlik kasutamine ja korduvkasutusvõimalused.
Töötamine õpetaja suulise juhendamise järgi üksi ja koos kaaslasega. Vajadusel kaaslase abistamine, ise abi küsimine.

Õpitulemused

Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (taimetrükk, sõrmemaal, kuulimaal, akvarell, pointillism e täpitehnika, voolimine, ruumiline paberitöö jms), vahendeid enamasti isikupärasel viisil.

Õpetaja abiga kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid

Kasutab materjale säästlikult

Töötab enamasti iseseisvalt õpetaja juhendamisel

Arvestab ja aitab ühiselt töötades kaaslasi

Järgib enamasti õpitud töö- ja ohutusvõtteid.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad:

kehaline kasvatus - õiged tööasendid

matemaatika - mõõtühikud, mõõtmine, märkimine, geomeetrilised kujundid

loodusõpetus - keskkond meie ümber, asjad ja materjalid

inimeseõpetus - ohud tervisele

Lõiming AHK plaaniga: jõulupeo dekoratsioonid, mardi-kadripäev.

Kodukoha käsitluse võimalused:

IKT ja praktilised tööd:

D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õppesisu

Tööprotsessi ja töö tulemuse kirjeldamine (valminud töö esteetilisus, praktilisus, korrektsus vms), hindamine ning kavandi ja valmis töö võrdlemine.

Seoste, sarnasuste ja erinevuste leidmine esemete, nähtuste ja protsesside vahel sh õppeained ja eluvaldkonnad, minevik ja tänapäev. Eetika (kuidas olla hea publik ja hea kaaslane)

Õpitulemused

Kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat õpitud sõnavara kasutades - nimetab ja kirjeldab teostel nähtavat - mis see on, mida ma näen ja milline see on (kui suur, millise kujuga, mis värvi, milliseid jooni, pindasid, vorme märkab, kuidas need paiknevad?)

Kirjeldab küsimustele toetuses enda ja teiste loodud visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid, mõtteid ja tundeid - mida nähtu mulle meenutab? Mis teoses toimuda võiks? Mis mind nii arvama paneb? Millist meeleolu see teos minus tekitab?

Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda töö valmimise protsessi - mida ma tegin, kuidas tegin, milliseid vahendeid kasutasin? Mida ma protsessi käigus õppisin?

Arutleb materjali säästliku kasutamise vajalikkuse üle

Võrdleb kavandatut valmis tööga

Märkab ning nimetab positiivset oma ja teiste töödes

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad:

inimeseõpetus - keskkond meie ümber; kaaslastega arvestamine; enesehinnangu kujunemine; kodukohaga seotud rahvakultuur
eesti keel – kavandi ja töö kirjeldamine; enese töö kommenteerimine; mõtete väljendamine

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitlese võimalused:

IKT ja praktilised tööd:

Kunstiõpetus 3. klass 105 tundi

Osaoskused:

A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

B. Plaanimine ja ideede arendamine

C. Loomine

D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õppesisu

Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusmärgid, kaardid, tabelid ja infograafika, õpikute illustratsioonid, multifilmid ja arvutimängud, mänguajad, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad

Raamatuillustratsioon, koomiks ja piltjutustus

Koomiksi tegelane ja karakteri disain (olulisemad tunnused, seos tegevuse ja iseloomuga)

Teksti, tabelite ja illustratsioonide küljenduse põhimõtted (pealkirja, kuupäeva, autori, pildiallkirja ja teksti paigutamise üldised tavad ja põhimõtted).

Tasapinnaline kunstiteos koolist või lähiümbrusest.

Raamatuillustraatorid emakeele lugemisvara hulgast.

Digitaalsed joonistus-, foto- ja animatsioonitehnikad;

Skulptuur või monument (avalikust ruumist).

Näitusetöö nimesilt (autori nimi, klass, teose nimi)

Eri stiilidest kunstiteoste näited kogu kunstiajaloo piires

Digitaalsete kujutiste (fotode) tegemise ja jagamise hea tava

Paberi-, tekstiili-, puidu-, metalli- ja tehismaterjalide tootmine, põhiomadused, otstarve ning kasutusala keskkonnas ja igapäevaelus.

Käitumisnormid toidulauas, koolis, tänaval, näitusel, muuseumis.

Õpitulemused

Selgitab popkultuurist tuttavate tegelaste (koomiksist, filmist, animafilmist, arvutimängust, reklaamidest, mänguasjade) visuaalset isikupära ja karakterit.

Leiab lihtsamatelt joonistelt ja skeemidelt (sh toote etiketid, pakendid, dokumendid, kunstiraamatute reproduktsioonid) olulise ja vajaliku info.

Nimetab õpitud tehnikaid ja kunstiliike (maalimine, joonistamine, rebimine, lõikamine, liimimine, voolimine, voltimine, taaskasutus- ja looduslik materjal ja selle kasutamine, trükitehnikad, skulptuur)

Nimetab lihtsamaid ruumi ja liikumise mulje loomise viise kahemõõtmelises teoses (nt kattumine, teravus, suurus, liikuvad poosid, liikumise faasid, kiirusjooned).

Nimetab põhivärve ja oskab segada teisi värve.

Kirjeldab tarbeeseme vormi, faktuuri ja otstarbe seoseid ja kooskõla.

Kirjeldab skulptuuri ja/või maakunsti teose suurust, mõõtmeid, värvi, ruumi selle ümber, vaadeldavust erinevatest külgedest, suurussuhteid ja materjali lihtsal viisil omandatud sõnavara piires.

Mõistab kunstivahendite säästmise ja raiskamise tagajärgi.

Kirjeldab kunstivahendite (*näiteks paber, värv, sav*) kasutamise erinevaid võimalusi ja viise.

Üldistab õpetaja abiga lihtsamal moel, millised on tavapäraselt ühe ja sama otstarbega esemed (vorm, materjal). Õpilane oskab anda sellele ka lihtsama selgituse.

Ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju.

Toob näiteid tervisliku toiduvaliku kohta;

Toob näiteid isikliku hügieeni vajalikkuse kohta;

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ained:

loodusõpetus - inimese elukeskkond, asjad ja materjalid. Loomad ja taimed inimese elus. Meelte kasutamine ümbritsevat tundma õppides (nägemine, kompimine); tuttavate materjalide omadused; tarbimise vastutustundlikkus.

eesti keel – oma mõtete ning ideede selge ja arusaadav väljendamine; õpetaja selgituste mõistmine; rahvaluule; sõnavara rikastamine, arutlemine ja kirjeldamine; kuuldust ja loetust arusaamine;

inimeseõpetus - keskkond meie ümber; asjade väärtus; tervislik eluviis; kulutuste planeerimine; vajadused ja võimalused; meeskonnatöö; kodu traditsioonid; kodused tööd; käitumisreeglid

matemaatika - mõõtmisvahendite kasutamine materjalil; rahaühikud, hinna arvutamine
kehaline kasvatus – riietumine, pesemine

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitluse võimalused: koostöö Laitse Graniitvillaga; mõisa seinamaalingute ja ornamentide jäljendamine;

IKT ja praktilised tööd: koomiksi valmistamine digikeskkonnas; loovtöö vormistamine arvutis; esitluse koostamine;

B. Plaanimine ja ideede arendamine

Õppesisu

Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine, info kogumine

Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine

Kavandi koostamine lähtudes kompositsiooni põhialustest (värvus, kujundid, rütm vms).

Töötlemisviisi valik sõltuvalt materjalist ning valmistatavast esemest.

Ideede otsimine ümbritsevast keskkonnast või abimaterjalidest (esemed, pildid, videod vms) või rahvakunstist (rahvuslikud motiivid ja sümbolid)

Moodboard, mõistekaart, plakat

Esemete vaatlemine, kirjeldamine ning seoste leidmine valmiva tööga.

Kirjaliku tööjuhendi kasutamine abimaterjalina. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, arutlemine selle sisu üle ning joonise mõistmine.

Ülesannete jaotamine rühmatöodes, ühise vastutuse mõistmine.

Õpitulemused

Arvestab lihtsama tarbeeseme loomisel kindla kasutaja vajadustega.

Toob oma kogemuse pinnalt näiteid erinevatest igapäeva valikutest, oma eelistustest ja nende erinevatest tagajärgedest.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: muusika - laulupeotraditsioon ja -kultuur

Teised ainevaldkonnad:

eesti keel – teksti mõistmine kõnes ja kirjas; info ja ideede leidmine raamatutest ja internetist; õpetaja selgituste mõistmine

matemaatika – geomeetrilised kujundid, joonised

loodusõpetus - loomad ja taimed inimese elus

inimeseõpetus - ohud tervisele; tööjaotus; kohusetunne ja vastutus

Lõiming AHK plaaniga: esemete valmistamine mardilaadale

Kodukoha käsitluse võimalused:

IKT ja praktilised tööd: kujundamine Canva keskkonnas;

C. Loomine

Õppesisu

Töövahendite ohutu ja säästlik kasutamine

Ohutus kasutaja tervisele ja keskkonnale

Töövahendite ja kunstmaterjalide õige säilitamine

Autorsus ja autoriõigused

Materjalide säästlik kasutamine ja korduvkasutusvõimalused.

Enamkasutatavad käsitöövahendid paberi (käärid, paberinuga), tekstiili (käärid, nõel, heegelnõel), puidu (nuga, vasar, saag, kruvikeeraja vms), metalli (näpitsad, lõiketangid vms) ja plastide töötlemiseks; nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine ning hooldamine.

Töötamine õpetaja suulise juhendamise järgi üksi ja koos kaaslasega. Vajadusel kaaslase abistamine, ise abi küsimine.

Õpitulemused

Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel omandatud kunstitehnikaid (näiteks värvi pritsimine, erinevate materjalide trükk, diatüüpia, paberbatika, kollaaž, foto, ruumikunst, dekoratsioon jms), vahendeid isikupärasel viisil ning kombineerib neid omavahel (segatehnika, PVA-liimiga joonistamine, ruumiline maal, prügikunst jms).

Järgib õpitud töö- ja ohutusvõtteid.

Väljendab mõtteid, tundeid ja kogemusi oma kunstitöodes isikupära väärtustades.

Esitab visuaalselt (teos, video, infoplatat, animatsioon, koomiks, mõistekaart jms) erinevate igapäeva valikute tagajärgi.

Katsetused erinevate materjalidega ja erinevate materjalide võrdlemine.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad:

kehaline kasvatus - õiged tööasendid

matemaatika - mõõtühikud, mõõtmine, märkimine, geomeetrilised kujundid

loodusõpetus - keskkond meie ümber, asjad ja materjalid
inimeseõpetus - ohud tervisele

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitlemise võimalused:

IKT ja praktilised tööd: pildistamine telefonidega

D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õppesisu

Tööprotsessi ja töö tulemuse kirjeldamine (valminud töö esteetilisus, praktilisus, korrektsus vms), hindamine ning kavandi ja valmis töö võrdlemine.

Seoste, sarnasuste ja erinevuste leidmine esemete, nähtuste ja protsesside vahel sh õppeained ja eluvaldkonnad, minevik ja tänapäev.
Eetika (kuidas olla hea kunstnik, hea publik ja hea kaaslane)

Õpitulemused

Kirjeldab enda ja teiste loodud visuaalteosel nähtavat - nimetab, kirjeldab ja analüüsib visuaalteoseid (näiteks mis see on, mida ma näen, milline see on, kus see asub, kust seda kõige parem vaadata on, kuidas saad aru, et objekt liigub, kuidas tekitatud ruumi mulje, millisest materjalist, milline faktuur jne)

Kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid, mõtteid ja tundeid, meeleolu, toob näiteid ja võrdleb, põhjendab oma arvamusi - mida nähtu mulle meenutab? Mis teosel toimuda võiks? Miks ma nii arvan? Millist meeleolu see teos minus tekitab? Miks?

Kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda töö valmimise protsessi - mida ma tegin, kuidas tegin, milliseid vahendeid ma kasutasin? Miks tahtsin just neid vahendeid kasutada? Mida protsessi käigus õppisin?

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad:

inimeseõpetus - keskkond meie ümber; kaaslastega arvestamine; enesehinnangu kujunemine; kodukohaga seotud rahvakultuur
eesti keel – kavandi ja töö kirjeldamine; enese töö kommenteerimine; mõtete väljendamine

Lõiming AHK plaaniga: Väljasõitude nädal, etenduste arvustused

Kodukoha käsitluse võimalused:

IKT ja praktilised tööd:

Kunstiõpetus II kooliaste

II kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

6. klassi lõpetaja:

1. tõlgendab visuaalseid kujutisi oma kogemuse ja õpitu piires;
2. teab autorsuse üldisi põhimõtteid;
3. kasutab õpetaja juhendamisel osalist disainimist probleemi lahendamiseks kestlikult;
4. loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka uurides ja kavandades, kasutades ning põhjendades eri tehnikavõtteid ja kompositsiooni;
5. analüüsib oma teost ja tööd;
6. arutleb loodu üle, seostades loomingut oma kogemuse piires teiste eluvaldkondadega.

Kunstiõpetus 4. klass 35 tundi

Osaoskused:

- A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine**
- B. Plaanimine ja ideede arendamine**
- C. Loomine**
- D. Refleksioon, analüüs ja kriitika**

A. Väljaselgitamine, teadmine ja mõistmine

Õppesisu

Igapäevane visuaalkultuur: kaardid, tabelid ja infograafika, põhiplaan, maakaart, sisekujunduse kavand, karakter, keskkond. Kujutamise baaselemendid ja kompositsioonipõhimõtted: Kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv, kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal. Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal. Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne. Värviteooria: Värvinimetused primaar ja sekundaarvärvide piires. Värvitemperatuur: soojad ja külmad toonid. Tarbeesemed ja levinumad materjalid: Looduslikud materjalid: puit, klaas, lina, vill, puuvill, savi..., tehismaterjalid: plastik, kile.... Kunstniku elukutse, looming.

Õpitulemused

Loeb lihtsamaid kaarte ja põhiplaan (maakaarti ja hoone (klassiruumi) plaani, sisekujunduse kavand) seostades kujutatut reaalse ruumiga.

Viib kokku õpitud kunstniku ja tema teose.

Teab kahemõõtmelise kujutamise (lisaks eelnevalt õpitule akvarell) lihtsamaid baaselemente (punkt, joon, pind, hele-tumedus, värv) ja kompositsiooni põhimõtteid (tasakaal, kattumine, teravus, suurus) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;

Teab kolmemõõtmelise kujutamise lihtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid (suurus, mõõtmed, värv ja materjal) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;

Märkab ja kirjeldab õpetaja abiga tarbeeseme suurust, vormi ja materjali selle otstarbe ja kasutatavuse aspektist.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: Muusika- muusik ning tema looming

Teised ainevaldkonnad: loodusõpetus- plaanid, maakaart, keskkond

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitluse võimalused: plaanide joonestamine, kodutee. Kodukoha kunstnikud. Tarbeesemed kooli muuseumis.

IKT ja praktilised tööd: Kaardid, plaanid internetis, infootsing ning säilitamine. Kunstitööde digitaliseerimine ja säilitamine (Padlet)

B. Plaanimine, ideede arendamine

Õppesisu
Kavandamine, visandamine, visuaali lihtsustamine. Tööaja planeerimine, materjalide valik ning ettevalmistus
Õpitulemused
Tuvastab küsimusi kasutades lihtsamaid probleemi tagamaid (miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli mõjutab).
Sõnastab enne tööle hakkamist, mida kavatseb teha, mis vahendeid ja materjale kasutab ja kuidas kujutab.
Lõimingu võimalused
Valdkondlikud: Teised ained: tehnoloogia-planeerimine
Lõiming AHK plaaniga:
Kodukoha käsitluse võimalused:
IKT ja praktilised tööd: eakohased võimalused planeerimiseks arvutis

C. Loomine
Õppesisu
Neljamõõtmelise teose baaselemendid: kaadriplaanid, montaaž, heli, valgus, narratiiv e lugu. Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan. Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, animatsioon. Kunstitehnikad ja stiilid: maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frottaaž, mosaiik. Autorsus ja autoriõigused: autor, autoriõigused, viitamine, kujutise salvestamine ja jagamine, viitamine
Õpitulemused
Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel õpetaja abiga lihtsamaid kunstitehnikaid (nt maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frottaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine jms) ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- ja ohutusvõtteid.
Oskab luua vabavaralises programmis lihtsamaid neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja etteantud teemal ja juhendamisel.
Arvestab kunstitööde loomisel eelnevalt omandatud kompositsiooni lihtsamaid põhimõtteid.
Rakendab eelnevalt õpitud kunstitehnikaid ja töövõtteid ning materjale põhjendatult ja õpetaja abiga.

Rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid (viitab autorile suuliselt või kirjalikult) ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava (viitab kasutatud allikatele oma kirjalikes töödes).

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: muusika-autor ja autoriõigus, muusikaline taust

Teised ainevaldkonnad: arvutiõpetus- arvuti kasutamine, salvestamine, autorlus, ohutus, eetika.

Lõiming AHK plaaniga: jõulupidu, emakeelepäev, EV aastapäev, pärimuspäev

Kodukoha käsitluse võimalused: vaatlused koolihoovis, kodukoha pärimus animeerimise objektina

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendid. Animeerimine, tööde digitaliseerimine, säilitamine.

D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õppesisu

Eneseväljendus, kunstimõistete rakendamine, tööprotsessi suuline selgitamine, tagasisidestamine.

Õpitulemused

Kirjeldab enda ja teiste visuaalteoste olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele;

Võrdleb kunstiteoste, arvutimängude, animatsiooni või filmi meeleolu ja atmosfääri (ruumilisus, värv, valgus, heli, montaaž).

Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi (Millise teema valisin? Milliste töövahenditega oma tööd tegin? Mis oli kõige keerulisem? Millega olen kõige enam rahul?);

Annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis (tunnustusmärgid, suuline või kirjalik lühike tagasiside "Mulle meeldib, kuidas sa...")

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: eneseanalüüs muusika aines

Teised ained: kirjandus- eneseväljendus, sõnavara, lauseehitus.

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitluse võimalused:

IKT ja praktilised tööd:

Kunstiõpetus 5. klass 35 tundi

Osaoskused:

- A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine**
- B. Plaanimine ja ideede arendamine**
- C. Loomine**
- D. Refleksioon, analüüs ja kriitika**

A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õppesisu

Visuaalkunsti baaselemendid: kahemõõtmeline: punkt, joon, kujund, pind/tekstuur, värv. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne; kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal. Skulptuur, installatsioon, ready-made. Kompositsioonipõhimõtted: kontrast, liikumine, rütm, proportsioon, tasakaal, ühtsus, mõõtmed, dominant, koloriit. Kompositsiooni kirjelduseks: suurem, väiksem, ühesuurused, ees, taga, lähemal, kaugemal, üleval, all, kõrval, paremal, vasakul, keskel, ääres, lähedal, koos, eraldi, tasakaalus. Neljamõõtmelise teose baaselemendid: kaadriplaanid, montaaž, heli, valgus, narratiiv e lugu. Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Taust, esiplaan, tagaplaan. Kunstiajalugu: kirjasüsteemid eri ajastutest ja kultuuridest (foneetiline kiri, piltkiri, rooma ja araabia numbrid, gooti kiri, tänavakunsti stiliseeritud tag'id). Jätkusuutlik mõtteviis: keskkonnamõju. Võrdlemine, sõnavara, mõisted.

Mõisted: arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, abstraktne kunst, kunstnik, arhitekt, skulptor, animaator, looming, maalikunst, animatsioon.

Õpitulemused

Teab järgmisi mõisteid: arhitektuur, sisearhitektuur, tootedisain, tarbekunst, abstraktne kunst. Kaadriplaanid: üldplaan, keskplaan, suur plaan, detail. Karakter, taust, esiplaan, tagaplaan. Koloriit.
Tunneb ära eri kirjasüsteeme ja seostab neid eri kultuuridega (foneetiline kiri, piltkiri, rooma ja araabia numbrid, gooti kiri, tänavakunsti stiliseeritud tag'id).
Kasutab olulisemaid kunstimõisteid (nt kunstnik, arhitekt, skulptor, animaator, looming, maalikunst, animatsioon, skulptuur jne) ühe kunstnikuga seoses.
Teab kahemõõtmelise kujutamise tähtsamaid baaselemente (tegelased/karakterid, objektid ja taust/keskkond) ja kompositsiooni põhimõtteid (lisaks õpitutele ka dominant, koloriit).
Teab kolmemõõtmelise kujutamise (skulptuur, installatsioon, ready-made) lihtsamaid baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid (suurussuhted, ruum teose ümber, vaadeldavus erinevatest külgedest).
Mõistab õpitud näite põhjal mõne toote keskkonnamõju.
Võrdleb nüüdisaegse ja ajaloolise tarbeeseme (näiteks kohvitermos ja õlletoop) erinevusi ja sarnasusi ning analüüsib kuidas tarbeeseme funktsionaalsus on arenenenud.
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: Teised ainevaldkonnad: ajalugu- sõnavara, võrdlused. Loodus- keskkond, keskkonnamõju.
Lõiming AHK plaaniga:
Kodukoha käsitluse võimalused: mõisainterjäär- sõnavara, kirjeldused. Eesti keel- mõisted, kasutamine lauseloomes. Skulptuur- kodukoha kunstnikud. Muuseum-ajaloolised esemed
IKT ja praktilised tööd: animatsioon- arvuti, programmid. Telefon.

B. Plaanimine ja ideede arendamine
Õppesisu
Visandamine, allikate uurimine, analüüs. Abijoonte süsteem, kasutamine. Katsetamise olulisus, võimalused.
Õpitulemused
Loob lihtsa visandliku joonise enne kolmemõõtmelise töö loomist.

Loob kunstitööd, uurides ja analüüsid teemaga seotud allikaid ning kavandades enda ideed ja kombineerides allikatest leitud ja oma ideid omavahel.
Rakendab abijooni portree loomisel
Enne värvide kandmist tööle katsetab neid eraldi paberil.
Lõimingu võimalused
Valdkondlikud: muusika- katsetused pillide ja meloodiatega
Teised ainevaldkonnad: eesti keel, arvutiõpetus - allikate leidmine, analüüs.
Lõiming AHK plaaniga:
Kodukoha käsitluse võimalused:
IKT ja praktilised tööd: Andmeotsing, andmete säilitamine ja töötlemine.

C. Loomine
Õppesisu
Kunstižanrid: portree, natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, interjöörijaade. Kujutavus: figuraalne, abstraktne. Kunstitehnikad ja stiilid: maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell. Digitaalsed joonistus-, foto-, video- ja animatsioonitehnikad
Õpitulemused
Loob teose eelnevalt uurides, kavandades ja ideid kombineerides.
Loob teose spontaanselt, ilma planeerimata.
Rakendab loomisel digivahendeid (telefoni kaamera, digijoonistuse rakendused jms).
Kavandab ja loob vabavaralises programmis neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) õpetaja abiga.
Valib kahe õpetaja pakutud kunstitehnika, töövõtte või kompositsioonipõhimõtte vahel ja põhjendab oma eelistust.
Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel kunstitehnikaid (nt makett, segatehnika, kollaaž, kõrgtrükk, joonistus, maal, foto jms) ja vahendeid isikupärasel viisil ning järgib nende loomisel õpitud töö- ja ohutusvõtteid

Rakendab õpitud kahemõõtmelisi kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;

Rakendab õpitud kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: muusika. Taustahelid 4D kunstis. Autoriõigused. Kompositsioon.

Teised ainevaldkonnad:

Lõiming AHK plaaniga: emakeelepäeva projektid. Jõuluprojektid.

Kodukoha käsitluse võimalused: Mõisakooli interjäär, õueala. Fotoülesanded koduümbruses.

IKT ja praktilised tööd: Telefoni kaamera kasutamine, digijoonistamise võimalused. Vabavaralised programmid animeerimiseks.

D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õppesisu

Õpitud kunstimõistete kasutamine tekstiloomes. Töökäigu kirjeldamine, etappide põhjendamine ja selgitamine. Tagasiside olemus, sõnastamine.

Õpitulemused

Kirjeldab ja mõtestab visuaalteose olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, sümboleid, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele õpitud sõnavara piires;

Selgitab õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööprotsessi, tuues välja töökäigu ning põhjendades oma tehtud valikuid (Mida said teada oma teema kohta teistest allikatest? Milliseid mõtteid kasutasid? Mida muutsid või lisasid juurde?);

Annab klassikaaslaste teostele tagasisidet, põhjendab enda arvamust; (Räägi, mis sulle teise töös meeldib? Too esile, mis nõudis kõige rohkem pingutust kaaslaste töös)

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: muusika- kirjeldamine, tagasiside.

Teised ainevaldkonnad: eesti keel- sõnastamine. Ühiskonnaõpetus, inimeseõpetus- suhtlemine, toetamine

Lõiming AHK plaaniga: Kõik üritused. Tagasisidestamine

Kodukoha käsitluse võimalused:

IKT ja praktilised tööd: Muuseumise kodulehed.

Kunstiõpetus - 6. klass 35 tundi

Osaoskused:

- A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine**
- B. Plaanimine ja ideede arendamine**
- C. Loomine**
- D. Refleksioon, analüüs ja kriitika**

A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õppesisu

Igapäevane visuaalkultuur: Logod, embleemid, sümbolid, sildid, liiklusmärgid, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad. Kolmemõõtmeline: vorm, pind, värv, ruum, mass, materjal. Joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks: horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne, sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas, sile, kare, krobeline jne. Perspektiiv: tsentraalperspektiiv, värvus- e õhuperspektiiv. Ruumiillusiooni loomise põhimõtted: kattumine, teravus, suurus. Liikumise mulje loomine: liikuvad poosid, liikumise faaside kujutamine, liikumist märkivad jooned koomiksites. Neljamõõtmelise teose baaselemendid: kaadriplaanid, montaaž, heli, valgus, narratiiv e lugu. Kunstiliigid: joonistus, maal, kollaaž, skulptuur, foto, animatsioon, disain, installatsioon, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenograafia. Kunstižanrid: portree, natüürmort, linnavaade, maastikuvaade, interjööri vaade. Narratiivi loomine: karakter, tegevuspaik, tegelased, sissejuhatus, teema arendus, kulminatsioon, lahendus (puánt). Disaini baaselemendid: Funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesemete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt), mass. Otstarve, funktsionaalsus, kasutusmugavus. Disaini liigid: Tootedisain, digitoote disain, graafiline disain. Kunstiajalugu: Esiaja kunst (pisiplastika, kaljujoonised, koopamaalid, megaliitiline arhitektuur); Varased tsivilisatsioonid (Mesopotaamia, Egiptus); Antiikaja kunst Kreekas ja Roomas (templiehitus, teatrid, skulptuurid, monumendid); Keskaja kunst Eestis (kirikud, linnused, Tallinna vanalinn); Mõisaarhitektuur; Taluarhitektuur; Pärimuskultuur.

Õpitulemused
Kirjeldab visuaalkultuuri ilminguid, näiteks reklaami linnaruumis ja meedias, riietust, kaupluste vaateaknad, e-poe vaated.
Rakendab eakohaselt teabegraafikat
Teadvustab õpetaja abiga oma digitaalset jalajälge.
Tunneb ära ja nimetab varaste kõrgkultuuride ajaloolisi kunstiteoseid (nt koopamaal, amulett, püramiid, tempel, skulptuur, amfiteater jms).
Teab mõisteid: Trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenograafia. Tekstuur, rütm, tsentraalperspektiiv, värvusperspektiiv, mass, dominant, proportsioonid, kaadriplaanid, tempo, puänt, stiliseerimine.
Käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info.
Teab kahemõõtmelise kujutamise (lisaks eelnevalt õpitule digitaalne joonistus või maal), tähtsamaid baaselemente (lisaks varem õpitutele ka tekstuur) ja kompositsiooni põhimõtteid (lisaks õpitutele ka ühtsus ja mitmekesisus, rütm, ruumiillusioon (nt kattumine, tsentraalperspektiiv, värvusperspektiiv, teravus, liikumisillusiooni tekitamine objektide või kehade puhul) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;
Teab kolmemõõtmelise kujutamise (näit installatsioon, tootedisain, lavakujundus, arhitektuurimakett) põhilisi baaselemente (valgus, mass) ja kompositsiooni põhimõtteid (dominant, proportsioonid) ning rakendab neid õpetaja abiga enda idee edasiandmisel;
Rakendab kunstitöö loomisel õpetaja abiga ajalise (4D) kujutamise (video, animatsiooni jne) tehnikaid ja põhivõtteid (kaadriplaanid, kestus, tempo, tegevuspaik ja tegelased, sissejuhatus, puänt).
Visualiseerib ühte oma tarbimisharjumust (näiteks küsimuse abil "Millele kulub minu taskuraha").
Mõtestab lihtsamal tasemel ajaloolise ja kaasaegse ruumikeskkonna (näiteks koolikeskkond filmis "Kevade" ja oma kool või külapood ja supermarket) erinevusi selle otstarbe ja kasutatavuse aspektist.
Märkab ja kirjeldab ruumikeskkonna suurust, vormi ja materjalikasutust selle ruumikeskkonna otstarbe ja kasutatavuse aspektist.
Selgitab oma loodud digitaalkujutiste avalikustamisega seotud tagajärgi ja ohtusid.
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: loodus- Teised ainevaldkonnad:
Lõiming AHK plaaniga: Pärimuspäev, tantsupidu, laulupidu-pärimuskultuur. Näitusekülastus.
Kodukoha käsitluse võimalused: Mõisaarhitektuur. Taluarhitektuur.
IKT ja praktilised tööd: 4D kujutamise võimalused. Digitaalne jalajälg.

B. Plaanimine ja ideede arendamine

Õppesisu

Disainiprotsessi osad: Osapooled, tarbija; Uurimine, väljaselgitamine, probleemi märkamine ja sõnastamine, info kogumine; Lähteülesanne; Võimaluste sõnastamine, ettepanekute tegemine, kavandamine; Lahenduspakkumine. Kavandamine ja visualiseerimine: Kavand, visand, skits, krokii, abijooned; *Moodboard*, mõistekaart, plakat, Venni diagramm, värvikaart. Idee sõnastamine. Storyboard, stsenaarium. Visuaalne lihtsustamine.

Õpitulemused

Tuvastab disainiprotsessis osapooled keda õpetaja etteantud probleem puudutab selleks, et luua probleemi lahenduspakkumine.

Tuvastab erinevaid uurimisviise kasutades probleemi tagamaid (miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli mõjutab) probleemi lahenduspakkumise loomise eesmärgil.

Sõnastab probleemi võimalikud põhjused.

Seab õpetaja abiga lähteülesande ja tegevusplaani.

Selgitab välja osapoolte, keda probleem puudutab, hinnangu lahenduspakkumisele ja arvestab seda lahenduspakkumise arendamisel.

Vormistab lahenduspakkumise.

Kasutab neljamõõtmelise teose kavandamisel õpetaja abiga *storyboardi* või fotosid ja lühikest stsenaariumit.

Rakendab abijooni figuuri ja tsentraalperspektiivi kujutamisel.

Leiab ideid praktilisteks töödeks iseenda elust ja teistest õppeainetest.

Kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda.

Teab, mis on kavand ning tunneb kavandamise põhimõtteid ja eesmäärke ning oskab rakendada teadmiseid lihtsama kavandi loomisel.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad:

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitluse võimalused:

IKT ja praktilised tööd:

C. Loomine
Õppesisu
Kunstitehnikad: maal, joonistus, kollaaž, grataaž, frotaaž, mosaiik, monotüüpia, foto, origami, modelleerimine, makett, lavakujundus, kollaaž, kõrgtrükk, akvarell, trükigraafika, graafiline disain, tüpograafia, kirjatüüp, kalligraafia, stsenograafia. Oma tööde eksponeerimine.
Õpitulemused
Rakendab kahe- ja kolmemõõtmeliste (sh digivahendid) teoste loomisel kunstitehnikaid (nt modelleerimine, voltimine, makett, joonestamine jms), vahendeid isikupärasel viisil ning tunneb eelnevalt õpitud kompositsiooni põhimõtteid (nt ühtsus ja mitmekesisus, tasakaal, rütm, dominant, koloriit, proportsioonid, dominant jms) ,ning oskab neid teadlikult valida.
Pakub ise teemasid ning teostamise võimalusi enda huvide ja loomingu väljendamiseks (spontaanselt).
Loob enda teose teadlikult uurides ja analüüsides teemapõhiseid materjale (nt raamatud, õpikud ja muud infoallikad) ning kavandades enda ideed ja kombineerides neid omavahel (nt kavandi detailide, foto ja joonistuse, tasapinnaliste ja ruumiliste objektide kombineerimine).
Tunneb neljamõõtmeliste tööde teostamise etappe ja võimalusi ning kavandab ja loob vabavaralises programmis neljamõõtmelisi töid (animatsioon, video) enamasti iseseisvalt.
Kombineerib kahe- ja kolmemõõtmelisi elemente digiloomingus.
Tunneb vabavaraliste programmide ühiseid tööriistu ja oskab neid uurides enamasti iseseisvalt erinevates olukordades rakendada.
Valib oma idee teostamiseks (vajadusel õpetaja abiga) sobiva väljendusvahendi kõigi õpitud väljendusvahendite, sh digivahendite hulgast;
Loob õpetaja abiga teostest ekspositsiooni (võib ka virtuaalse)
Lõimingu võimalused
Valdkondlikud: Muusika- oma idee teostamiseks sobilike vahendite valik.
Teised ainevaldkonnad:
Lõiming AHK plaaniga: Emakeelepäeva projekt, jõuluprojekt, pärimuspäev. Vabariigi aastapäeva projektid.
Kodukoha käsitluse võimalused: Mõisaarhitektuur. Ümbritsev loodusmaastik.
IKT ja praktilised tööd: Digijoonistamise ja kombineerimise võimalused. Virtuaalne ekspositsioon. Vabavaraliste programmide ühiste tööriistade kasutamine.

D. Refleksioon, analüüs ja kriitika
Õppesisu
Kunstimõistete kasutamine. Seoste leidmine ja loomine. Järelduste tegemine ja sõnastamine.
Õpitulemused
Kirjeldab ja mõtestab visuaalsete olulisemaid tunnuseid (tehnikat, vormi, värvi, kompositsiooni, sümboleid, meeleolu, sisu elemente) vastavalt ülesandele õpitud sõnavara piires.
Leiab kunstikultuuri seoseid muude valdkondadega nii ajaloost kui tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, kirjandusele, populaarkultuurile ja isiklikule kogemusele.
Analüüsib stiliseeritud kujundeid ja sümboleid kasutavaid visuaalkultuuri teoseid (nt logosid, vappe, digitaalseid ikoone).
Analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma teost ja tööprotsessi, tuues esile tegevuste omavahelised seosed ja järeldused.
Lõimingu võimalused
Valdkondlikud:
Teised ainevaldkonnad:
Lõiming AHK plaaniga:
Kodukoha käsitluse võimalused:
IKT ja praktilised tööd:

Kunstiõpetus III kooliaste

III kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Põhikooli lõpetaja:

1. analüüsib õpetaja abiga enne kasutamist visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümboleid;
2. käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsust;

3. rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste, kunstitööde või disainiobjektide loomisel;
4. katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga;
5. loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid;
6. analüüsib õpetaja toel loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt.

Kunstiõpetus 7. klass 35 tundi

Osaoskused:

- A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine
- B. Plaanimine ja ideede arendamine
- C. Loomine
- D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õppesisu

Digitaalsed keskkonnad nt meediaportaalid, digitaalsed arhiivid, sotsiaalmeediaplatvormid. Internetiotsing, pildiotsing. Info säilitamine, töötlemine. Autoriõigused, viitamine. Esitluse koostamine. Disaini baaselemendid: funktsionaalne värv, vorm ja materjal (tarbeesemete puhul, graafilises disainis ja visuaalkultuuris laiemalt). Kunstiajalugu: Keskaja arhitektuur Euroopas ja Eestis: gooti ja romaani kirikuarhitektuur, linnusearhitektuur. Ehitusplastika, vitraažid, illumineeritud käsikirjad. Relikviaarid. Islami kunst: mošearhitektuur. käsikirjad, ornamendid. Viikingite arhitektuur ja kunst, rändhõimude kunst (ornament, metallitöö).

Õpitulemused

Kirjeldab digitaalseid keskkondi, hindab digitaalse keskkonna turvalisust ja eakohasust.

Leiab internetist lihtotsinguga infot kunstnike, kunstiteoste või ajastute kohta, kasutab internetis täpsustatud pildiotsingut.

Tutvustab eri disainivaldkonna (näiteks tootedisain, digitootedisain, teenusedisain, tööstusdisain, graafiline disain, sotsiaalne disain jne) esindaja tegevust.

Tuvastab visuaalkultuuris levinumaid värvikasutusega seotud tavapärasid

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad: arvutiõpetus- keskkonnad, kasutamine, ohud. Ajalugu- ajastuomane kontekst, keskaeg.

Lõiming AHK plaaniga: 8. klassi loovtööd- esitlused, esitlemine, viitamine. KUMU külastus.

Kodukoha käsitluse võimalused: Ruila mõisa ehitusstiil, ajastuomane kontekst.

IKT ja praktilised tööd: Digitaalsed keskkonnad, internetiotsing, esitluse koostamine.

B. Plaanimine ja ideede arendamine

Õppesisu

Harjutused erinevate stiimulite kasutamiseks (isiklik seos, päevakajalistest teemast lähtuv, igavikulisest teemast lähtuv, suvaline sisend e. random input, õppeainest või mõnest inimtegevuse valdkonnast lähtuv stiimul)

Info kogumise ja idee laiendamise meetodid: info-otsing, mõttekaart, omaduste reastamine, erinevate stiimulite kombineerimine.

Idee valik: originaalsuse, ebatavalisuse, eesmärgi jms alusel.

Idee sõnastamine ja laiendamine: idee sõnastamine 5 lausega, visuaalide leidmine märksõnade juurde, SCAMPER-meetod. Erinevate väljundite loomine ideele.

Kunstilise kujundi (metafoori) valik, kujutamisaadi valik, meediumi valik, moodboard.

Kujutamise elementide (sümbolid, kujundid, kujutised, värvid, objektid, tegelased) otsimine (pildiotsing, assotsiatsioonide kasutamine, sümbolika välja selgitamine, kujundite või kujutiste kombineerimine) ja valik.

Visandamine (joonistus, visandlik maal, prototüüp, arvutis loodud 2d või 3d visand). Krokiide ja kiirkrokiide hajutamine. Visualiseerimise ja visuaalse kokkuvõtte harjutused.

Plaanimine:

2-mõõtmelise töö kavandamine: visand, materjalide näidised ja valiku põhimõtted, vahendite ja tehnikate katsetused (nn tööproovid) ja valiku põhimõtted, formaadi valik ja selle põhjendamine. 3-mõõtmelise töö kavandamine: 2-mõõtmeline visand, 3-mõõtmeline visand, materjalide, vahendite ja tehnikate näidised, katsetused ja valiku põhimõtted. Suuruse, eksponeerimiskoha ning valgustuse valik ja põhimõtted. 4-mõõtmelise töö kavandamine: stsenaarium, storyboard. Võttepaikade, näitlejate /nukkude /karakterite, rekvisiitide, heli visandid, näited ja valik.

Disainiprotsess:

Ressursside planeerimine, parameetrite tuvastamine, mõjude planeerimine; Lähteülesande sõnastamine; Toote, teenuse, sekkumise või prototüübi arendamine; Uurimisprotsessi kavandamine juhendaja abiga.

Õpitulemused

Leiab oma teose jaoks ideid päevakajalistest või ajaloosündmustest.

Kasutab idee leidmiseks ja laiendamiseks meetodeid (näit. ajurünnak, suvaline sisend, omaduste reastamine, info otsimine)

Teeb töö kavandamisel kirjalikke ja visuaalseid märkmeid.

Kavandab enda teose, pakkudes vahest välja ka erinevaid lahendusvõimalusi.

Teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik, ning rakendab seda teadmist tööprotsessis.

Märkab ja kirjeldab teda ümbritsevaid probleemolukordi.

Tuvastab erinevaid uurimisviise kasutades probleemi tagamaid (miks, millal ja kuidas see probleem esineb ja kuidas see probleemi puudutavaid osapooli mõjutab).

Uurib näiteid kuidas on sama või sarnast probleemi varasemalt lahendatud.

Tutvub erinevate uurimisviiside (*näiteks vaatlus, intervjuu, küsitlus, enesekohase päeviku pidamine ja analüüsimine, uurijapäeviku pidamine ja analüüsimine*) võimalustega.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad:

Lõiming AHK plaaniga: Koolis planeeritud sündmuste kajastamine.

Kodukoha käsitluse võimalused: Kodukandis aset leidvad sündmused.

IKT ja praktilised tööd:

C. Loomine

Õppesisu

Valikuvõimaluste üle arutlemine. Valikute põhjendamine. Teoste loomine kontseptsiooni alusel. Kahemõõtmeliste teoste loomine teadlikumalt valikuid tehes. Aeg planeerimisprotsessiks ja ideeloomeks. Tehnikate kombineerimine. Arvutigraafika ja digimaal. Kolmemõõtmeliste teoste loomine teadlikumalt valikuid tehes. Materjalide kombineerimine ja leidlik kasutus. Vormide võtmine. Kohaspetsiifiline installatsioon. Teatri või

muu etenduskunsti teos koostööna ja lõimituna teiste ainetega. Disainiprotsess: Toote, teenuse, sekkumise või prototüübi loomine. Eksponeerimine. Teose saateteksti kirjutamine. Tervikliku ekspositsiooni loomine ja selle esitlemine publikule.

Õpitulemused

Õpilane teab, et isikupärasus on väärtuslik ja püüab luua omapäraseid kunstitöid tuues esile enda individuaalsust ja huvisid.

Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digikunst) kunstitöid spontaanselt (kavandamata).

Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid uurides ja kavandades.

Kavandab ja arendab enda ideid enne teose loomist, kombineeri erinevatest ideedest tervikliku lahenduse.

Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid enamasti teadlikult või õpetaja abiga.

Leiab oma töö eksponeerimiseks koha, kus see on hästi vaadeldav.

Tunneb loomingu esitlemise põhimõtteid ja suudab teha publikule esitamiseks ettevalmistustöid õpetaja abiga.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad: eesti keel- tekstiloome.

Lõiming AHK plaaniga: jõuluprojektid, emakeelepäev, EV aastapäev, pärimuspäev.

Kodukoha käsitluse võimalused: Koolihoone ja õueala kasutus.

IKT ja praktilised tööd:

D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õppesisu

Eneseanalüüsi ja refleksiooni harjutamine töö tegemise ajal ja peale tööprotsessi lõppu õpetaja antud küsimuste abil Näiteks: Bortoni mudeli ainetel: Mida ma tegin, et sellesse punkti jõuda? Mis mind aitas ja takistas? Mida ma veel saan tulevikus teha.

Kunstiteose analüüsi meetodite praktiseerimine:

Vormianalüüsisist lähtuvad küsimused:

Milline ja miks on just selline kompositsioon, materjal, tehnika, vorm, kuju, joon, värv, rütm, proportsioon, pind, sügavus, heletumedus, fookus, koloriit, perspektiiv? Mis on eespool, mis tagapool? Mis suurem, mis väiksem? Mida on rohkem, mida vähem? Kas teoses on korduvaid elemente (joon, värv, vorm, muster)? Mida täpsem ja detailsem on erialane sõnavara, seda täpsemalt on võimalik teost kirjeldada.

Stiilianalüüsisist lähtuvad küsimused:

Autorikeskselt: Milline on autori isiklik stiil? Kas see teos on tema jaoks tüüpiline või erandlik? Mille järgi tunneme autori stiili ära? Kas autor kuulub suurema stiili või rühmituse alla? Kas ja kuidas autori käekiri on muutunud elu jooksul?

Teosekeskselt: Kas teose vorm vastab mõnele stiilile? Mis täpsemalt loob stiili (nt pintsli töö, värvi- ja materjalikasutus jne)? Kas ekspositsioon või vormistus vastab stiilile? Kas see teos annab stiili kohta uut infot? Kas tehnika on tüüpiline või erandlik? Kas kujutatud teema ja stiil on omavahel seotud? Kuidas valitud kujutamiskiil rõhutab teema olulisi omadusi, tähendusi või meeleolu?

Biograafilisest meetodist lähtuvad küsimused:

Kuidas on autori elulugu mõjutanud tema loomingut? Milline oli tema haridus, väljaõpe, elu- ja töötingimused, suhted võimude (kuninga, kiriku, valitsusega) ja publikuga? Kas ja kuidas näeme autori töödes viiteid tema elukohale, perekonna ajaloole, tema kogemustele ja läbielamistele?

Ikonoograafilisest analüüsisist lähtuvad küsimused:

Mida on kujutatud? Mille järgi selle ära tunneme, milliseid atribuute, sümboleid ja allegooriaid on kasutatud? Mida kujutatud objektid tähendavad selles kontekstis? Mis neile annab sellise tähenduse? Millised tähendused kujutatul on laiemalt? Milliste tekstidega (sh teised kujutised) on kujutatu seotud? Kas see on tavapärane kujutamiskiil, st kas on teisi samatüübilisi pilte või on see erandlik?

Õpitulemused

Analüüsib tarbeeset funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist.

Selgitab enamasti oma tööd ning valitud töökaigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi.

Kirjeldab teose ainet, meediumi ja vormi.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad: eesti keel, sõnavara, tekstiloome.

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitluse võimalused:

IKT ja praktilised tööd:

Kunstiõpetus - 8. klass 35 tundi

Osaoskused:

A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

B. Plaanimine ja ideede arendamine

C. Loomine

D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õppesisu

Andmeotsing, füüsilised ja digikeskkonnad. Autoriõigused. Looming. Jagamine, viitamine. Andmeanalüüs. Kunstiajalugu: renessansskunst Itaalias. Kõrgrenessansi kunstnikud (Leonardo, Raffael, Michelangelo). Barokk-kunst Euroopa õukondades. Klassitsism: valitsushooned Euroopas ja Ameerikas.

Õpitulemused

Kasutab info leidmiseks sõnastikke ja entsüklopeediaid, nii raamatutena kui digitaalseid andmebaase.

Otsib teadlikult erinevatest infoallikatest vajalikku informatsiooni ja toob esile detailid ning tähtsamad punktid.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad: eesti keel- funktsionaalne lugemine, tekstiloome. Ajalugu, ajastuomane kontekst.

Lõiming AHK plaaniga: 8. klassi loovtöö.

Kodukoha käsitluse võimalused: Ruila raamatukogu ainealased materjalid. Otsingusüsteemid.

IKT ja praktilised tööd: Digitaalsed andmebaasid.

B. Plaanimine ja ideede arendamine

Õppesisu

Harjutused erinevate stiimulite kasutamiseks (isiklik seos, päevakajalistest teemast lähtuv, igavikulisest teemast lähtuv, suvaline sisend e. random input, õppeainest või mõnest inimtegevuse valdkonnast lähtuv stiimul)

Info kogumise ja idee laiendamise meetodid: info-otsing, mõttekaart, omaduste reastamine, erinevate stiimulite kombineerimine.

Idee valik: originaalsuse, ebatavalisuse, eesmärgi jms alusel.

Idee sõnastamine ja laiendamine: idee sõnastamine 5 lausega, visuaalide leidmine märksõnade juurde, SCAMPER-meetod. Erinevate väljundite loomine ideele.

Kunstilise kujundi (metafoori) valik, kujutamisaadi valik, meediumi valik, moodboard.

Kujutamise elementide (sümbolid, kujundid, kujutised, värvid, objektid, tegelased) otsimine (pildiotsing, assotsiatsioonide kasutamine, sümboolika välja selgitamine, kujundite või kujutiste kombineerimine) ja valik.

Visandamine (joonistus, visandlik maal, prototüüp, arvutis loodud 2d või 3d visand). Krokiide ja kiirkrokiide hajutamine. Visualiseerimise ja visuaalse kokkuvõtte harjutused.

Plaanimine:

2-mõõtmelise töö kavandamine: visand, materjalide näidised ja valiku põhimõtted, vahendite ja tehnikate katsetused (nn tööproovid) ja valiku põhimõtted, formaadi valik ja selle põhjendamine. 3-mõõtmelise töö kavandamine: 2-mõõtmeline visand, 3-mõõtmeline visand, materjalide, vahendite ja tehnikate näidised, katsetused ja valiku põhimõtted. Suuruse, eksponeerimiskoha ja valgustuse valik ja põhimõtted. 4-mõõtmelise töö kavandamine: stsenaarium, storyboard. Võttepaikade, näitlejate /nukkude /karakterite, rekvisiitide, heli visandid, näited ja valik.

Disainiprotsess:

Ressursside planeerimine, parameetrite tuvastamine, mõjude planeerimine; Lähteülesande sõnastamine; toote, teenuse, sekkumise või prototüübi arendamine; uurimisprotsessi kavandamine juhendaja abiga.

Õpitulemused

Leiab oma teose jaoks ideid läbi eneserefleksiooni.

Rakendab õpetaja abiga ideede genereerimise ja laiendamise/arendamise meetodeid (kombineerimismatriksid, referaat idee tausta uurimiseks).

Loob storyboardi joonistades või digivahendeid kasutades.

Märkab ja tuvastab igapäevaelu probleemi, mis teda kõnetab.

Seab lähteülesande ja tegevusplaani.

Kavandab õpetaja abiga ja rakendab sihipäraselt üht uurimismeetodit (*näiteks vaatlus, intervjuu, küsitlus, enesekohase päeviku pidamine ja analüüsimine, uurijapäeviku pidamine ja analüüsimine*).

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad: inimeseõpetus, loodusõpetus, füüsika- disainiprotsess, loovtöö-uurimisprotsess.

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitluse võimalused:

IKT ja praktilised tööd:

C. Loomine

Õppesisu

Valikuvõimaluste üle arutlemine. Valikute põhjendamine. Teoste loomine kontseptsiooni alusel. Kahemõõtmeliste teoste loomine teadlikumalt valikuid tehes. Aeg planeerimisprotsessiks ja ideeloomeks. Tehnikate kombineerimine. Arvutigraafika ja digimaal. Kolmemõõtmeliste teoste loomine teadlikumalt valikuid tehes. Materjalide kombineerimine ja leidlik kasutus. Vormide võtmine kooli võimalusi kasutades. Kohaspetsiifiline installatsioon. Kineetiline skulptuur või installatsioon. Neljamõõtmeliste teoste loomine: kavandatud ja komponeeritud videokunsti teos või

animatsioon. Võimalusel teha grupitööna, jagades rollid (režisöör, stsenarist, kunstnik, storyboardi joonistaja, animaator, operaator, helirežisöör, monteerija, valgustaja, kostüümikunstnik jne.

Disainiprotsess: toote, teenuse, sekkumise või prototüübi loomine; referaadi või teose saateteksti kirjutamine. Tervikliku ekspositsiooni loomine ja selle esitlemine publikule.

Õpitulemused

Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digivahendid) kunstitöid spontaanselt (kavandamata)

Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid enamasti teadlikult uurides ja kavandades.

Laiendab enda ideed kavandamise protsessis, katsetab erinevaid tehnilisi võimalusi ja toob esile idee arenguetapid.

Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid teadlikult

Põhjendab tehnika või meediumi valikut toetudes oma sõnumile või ideele.

Rakendab neljamõõtmelise teose loomisel (animatsioon, video, etendus, *performance*) narratiivi, sissejuhatust ja puänti.

Oskab õpetaja abiga rühmaliikmena luua ühistöödest väljapaneku.

Toetab töö pealkirjaga oma sõnumit või ideed.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad: kirjandus- narratiiv, sissejuhatust, puänt.

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitluse võimalused: Kooli hooned ja õueala eksponeerimispaigana.

IKT ja praktilised tööd:

D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õppesisu

Eneseanalüüsi ja refleksiooni harjutamine töö tegemise ajal ja peale tööprotsessi lõppu õpetaja antud küsimuste abil Näiteks: Bortoni mudeli ainetel: Mida ma tegin, et sellesse punkti jõuda? Mis mind aitas ja takistas? Mida ma veel saan tulevikus teha.

Kunstiteose analüüsi meetodite praktiseerimine:

Vormianalüüsist lähtuvad küsimused:

Milline ja miks on just selline kompositsioon, materjal, tehnika, vorm, kuju, joon, värv, rütm, proportsioon, pind, sügavus, heletumedus, fookus, koloriit, perspektiiv? Mis on eespool, mis tagapool? Mis suurem, mis väiksem? Mida on rohkem, mida vähem? Kas teoses on korduvaid elemente (joon, värv, vorm, muster)? Mida täpsem ja detailsem on erialane sõnavara, seda täpsemalt on võimalik teost kirjeldada.

Stiilianalüüsist lähtuvad küsimused:

Autorikeskselt: Milline on autori isiklik stiil? Kas see teos on tema jaoks tüüpiline või erandlik? Mille järgi tunneme autori stiili ära? Kas autor kuulub suurema stiili või rühmituse alla? Kas ja kuidas autori käekiri on muutunud elu jooksul?

Teosekeskselt: Kas teose vorm vastab mõnele stiilile? Mis täpsemalt loob stiili (nt pintslitöö, värvi- ja materjalikasutus jne)? Kas ekspositsioon või vormistus vastab stiilile? Kas see teos annab stiili kohta uut infot? Kas tehnika on tüüpiline või erandlik? Kas kujutatud teema ja stiil on omavahel seotud? Kuidas valitud kujutamiskiil rõhutab teema olulisi omadusi, tähendusi või meeleolu?

Biograafilisest meetodist lähtuvad küsimused:

Kuidas on autori elulugu mõjutanud tema loomingut? Milline oli tema haridus, väljaõpe, elu- ja töötingimused, suhted võimude (kuninga, kiriku, valitsusega) ja publikuga? Kas ja kuidas näeme autori töödes viiteid tema elukohale, perekonna ajaloole, tema kogemustele ja läbielamistele?

Ikonoograafilisest analüüsist lähtuvad küsimused:

Mida on kujutatud? Mille järgi selle ära tunname, milliseid atribuute, sümboleid ja allegooriaid on kasutatud? Mida kujutatud objektid tähendavad selles kontekstis? Mis neile annab sellise tähenduse? Millised tähendused kujutatul on laiemalt? Milliste tekstidega (sh teised kujutised) on kujutatu seotud? Kas see on tavapärane kujutamisiis, st kas on teisi samatüübilisi pilte või on see erandlik?

Õpitulemused

Analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümboolid, kontekst).

Analüüsib ruumilist keskkonda funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist.

Põhjustab valdavalt oma töö sisulisi, uurimuslikke või loomingu otsuseid ja eksponeerimise valikuid.

Kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjustab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktsepteerib enamasti eriarvamusi.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad: eesti keel- tekstiloomine, inimeseõpetus- suhtlemine, sallivus.

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitlemise võimalused:

IKT ja praktilised tööd:

Kunstiõpetus - 9. klass 35 tundi

Osaoskused:

- A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine**
- B. Plaanimine ja ideede arendamine**
- C. Loomine**
- D. Refleksioon, analüüs ja kriitika**

A. Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õppesisu

Kunstiajalugu: Realism maalikunstis. Modernism 19. sajandi lõpu maalis (impressionism, postimpressionism, sümbolism, juugend). Maailmanäitused ja tehnoloogia areng. Nüüdiskunst vastavalt aktuaalsetele teemadele, kohalikele näitustele või loodud teostele. Sümbolid erinevates kultuurides ning erinevatel ajastutel. Kunstinäituse külastus, tagasiside.

Õpitulemused

Seostab eri ideoloogilisi sümboleid vastava ajastuga ja teab nende tähendust.

Arutleb erinevate nii kaasaegsete kui ajalooliste ideoloogiliste sümbolite rolli üle tänapäeval

Seostab kunstniku ja kunstiteost selle loomiskeskkonnaga, leides ja tõendades oma tähelepanekuid.

Leiab kunstiteose omadused, mis väljendavad nii loomise keskkonna kui kunstniku ideid

Külatab iseseisvalt kunstinäitust või- sündmust ning käitub seal reeglite kohaselt

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: muusika- temaatilise sündmuse külastus ning tagasiside.

Teised ainevaldkonnad: ajalugu- ajastuomane kontekst.

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitluse võimalused: Ajaloolised ja nüüdisaegsed märgid koolihoones ning ümbruskonnas.

IKT ja praktilised tööd: esitluse loomine.

B. Plaanimine ja ideede arendamine

Õppesisu

Harjutused erinevate stiimulite kasutamiseks (isiklik seos, päevakajalistest teemast lähtuv, igavikulisest teemast lähtuv, suvaline sisend e. random input, õppeainest või mõnest inimtegevuse valdkonnast lähtuv stiimul)

Info kogumise ja idee laiendamise meetodid: info-otsing, mõttekaart, omaduste reastamine, erinevate stiimulite kombineerimine.

Idee valik: originaalsuse, ebatavalisuse, eesmärgi jms alusel.

Idee sõnastamine ja laiendamine: idee sõnastamine 5 lausega, visuaalide leidmine märksõnade juurde, SCAMPER-meetod. Erinevate väljundite loomine ideele.

Kunstilise kujundi (metafoori) valik, kujutamisaadi valik, meediumi valik, moodboard.

Kujutamise elementide (sümbolid, kujundid, kujutised, värvid, objektid, tegelased) otsimine (pildiotsing, assotsiatsioonide kasutamine, sümbolika välja selgitamine, kujundite või kujutiste kombineerimine) ja valik.

Visandamine (joonistus, visandlik maal, prototüüp, arvutis loodud 2d või 3d visand). Krokiide ja kiirkrokiide hajutamine. Visualiseerimise ja visuaalse kokkuvõtte harjutused.

Plaanimine:

2-mõõtmelise töö kavandamine: visand, materjalide näidised ja valiku põhimõtted, vahendite ja tehnikate katsetused (nn tööproovid) ja valiku põhimõtted, formaadi valik ja selle põhjendamine. 3-mõõtmelise töö kavandamine: 2-mõõtmeline visand, 3-mõõtmeline visand, materjalide, vahendite ja tehnikate näidised, katsetused ja valiku põhimõtted. Suuruse, eksponeerimiskoha ja valgustuse valik ja põhimõtted. 4-mõõtmelise töö kavandamine: stsenaarium, storyboard. Võttepaikade, näitlejate /nukkude /karakterite, rekvisiitide, heli visandid, näited ja valik.

Disainiprotsess:

Ressursside planeerimine, parameetrite tuvastamine, mõjude planeerimine; Lähteülesande sõnastamine; Toote, teenuse, sekkumise või prototüübi arendamine; Uurimisprotsessi kavandamine juhendaja abiga.

Õpitulemused

Rakendab teiste autorite teoseid oma töö lähtepunktina.

Rakendab õpetaja abiga keerulisemaid ideede laiendamise / arendamise meetodeid (näiteks Osborni küsimustik).

Teab ideede selekteerimise meetodeid (näiteks sõelumine küsimuste abil, plussid, miinused)

Sõnastab oma teose kontseptsiooni

Kasutab kavandamisel mitmekesiseid meetodeid (näit visandid, skeemid, asendiplaaniid, maketid, värvi- ja materjalinäidised, töötappide kirjeldused).

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad:

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitluse võimalused:

IKT ja praktilised tööd:

C. Loomine

Õppesisu

Valikuvõimaluste üle arutlemine. Valikute põhjendamine. Teoste loomine kontseptsiooni alusel. Kahemõõtmeliste teoste loomine teadlikumalt valikuid tehes. Aeg planeerimisprotsessiks ja ideeloomeks. Tehnikate kombineerimine. Arvutigraafika ja digimaal. Kolmemõõtmeliste teoste loomine teadlikumalt valikuid tehes. Materjalide kombineerimine ja leidlik kasutus. Prototüüpide loomine füüsilises keskkonnas või 3-d printimisel. Visuaalkultuuri objektide loomine. Ruumiillusionide loomine. Keskkonna rakendamine sõnumi edastamisel.

Õpitulemused

Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi (sh digivahendid) kunstitöid spontaanselt (kavandamata).

Loob kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid teadlikult uurides ja kavandades.

Valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid teadlikult.

Pakub välja ekspositsiooni või näitusepinna koha kooliruumis ning põhjendab enda valikut ja visiooni.

Loob näituse kaasteksti, etiketid (autori nimi, töö nimetus, tehnika jms) ja esitluse viisi.

Tekitab kahemõõtmelises teoses vabalt valitud vahenditega ruumi-illusioni.

Rakendab kolmemõõtmelises teoses valgust, ümbritsevat ruumi ja materjali (või muid õpetaja ülesandepüstituses esitatud elemente või põhimõtteid) oma sõnumi edastamiseks.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad:

Lõiming AHK plaaniga: jõulupidu. EV aastapäev, emakeelepäev, pärimuspäev.

Kodukoha käsitluse võimalused: koolihoone ja õueala kunsti eksponeerimiskohana.

IKT ja praktilised tööd: vahendid.

D. Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õppesisu

Eneseanalüüsi ja refleksiooni harjutamine töö tegemise ajal ja peale tööprotsessi lõppu õpetaja antud küsimuste abil Näiteks: Bortoni mudeli ainetel: Mida ma tegin, et sellesse punkti jõuda? Mis mind aitas ja takistas? Mida ma veel saan tulevikus teha.

Kunstiteose analüüsi meetodite praktiseerimine:

Vormianalüüsist lähtuvad küsimused:

Milline ja miks on just selline kompositsioon, materjal, tehnika, vorm, kuju, joon, värv, rütm, proportsioon, pind, sügavus, heletumedus, fookus, koloriit, perspektiiv? Mis on eespool, mis tagapool? Mis suurem, mis väiksem? Mida on rohkem, mida vähem? Kas teoses on korduvaid elemente (joon, värv, vorm, muster)? Mida täpsem ja detailsem on erialane sõnavara, seda täpsemalt on võimalik teost kirjeldada.

Stiilianalüüsist lähtuvad küsimused:

Autorikeskselt: Milline on autori isiklik stiil? Kas see teos on tema jaoks tüüpiline või erandlik? Mille järgi tunneme autori stiili ära? Kas autor kuulub suurema stiili või rühmituse alla? Kas ja kuidas autori käekiri on muutunud elu jooksul?

Teosekeskselt: Kas teose vorm vastab mõnele stiilile? Mis täpsemalt loob stiili (nt pintslitöö, värvi- ja materjalikasutus jne)? Kas ekspositsioon või vormistus vastab stiilile? Kas see teos annab stiili kohta uut infot? Kas tehnika on tüüpiline või erandlik? Kas kujutatud teema ja stiil on omavahel seotud? Kuidas valitud kujutamiskiil rõhutab teema olulisi omadusi, tähendusi või meeleolu?

Biograafilisest meetodist lähtuvad küsimused:

Kuidas on autori elulugu mõjutanud tema loomingut? Milline oli tema haridus, väljaõpe, elu- ja töötingimused, suhted võimude (kuninga, kiriku, valitsusega) ja publikuga? Kas ja kuidas näeme autori töödes viiteid tema elukohale, perekonna ajaloole, tema kogemustele ja läbielamistele?

Ikonoograafilisest analüüsist lähtuvad küsimused:

Mida on kujutatud? Mille järgi selle ära tunname, milliseid atribuute, sümboleid ja allegooriaid on kasutatud? Mida kujutatud objektid tähendavad selles kontekstis? Mis neile annab sellise tähenduse? Millised tähendused kujutatul on laiemalt? Milliste tekstidega (sh teised kujutised) on kujutatu seotud? Kas see on tavapärane kujutamisiis, st kas on teisi samatüübilisi pilte või on see erandlik?

Õpitulemused

Mõtestab disaininäiteid funktsionaalsuse, ökoloogilisuse ja esteetilisuse aspektist.

Põhjendab oma töö sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid.

Kirjeldab, analüüsib, tõlgendab ja hindab kunstiteoseid (nende ainest, meediumi, vormi ja konteksti).

Uurib teose loomise konteksti – sotsiaalne kontekst, ajalooline taust, põhjuslik keskkond, milles kunstiteos loodi.

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud:

Teised ainevaldkonnad: emakeel-analüüs. Ajalugu-ajastuomane kontekst.

Lõiming AHK plaaniga:

Kodukoha käsitluse võimalused: Disaininäited mõisahoones, muuseumis, ümbruskonnas.

IKT ja praktilised tööd:

Ruila Põhikooli muusikaõpetuse ainekava

Kunstipädevus põhikoolis

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesisete kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.

Põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle; oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib kultuurinähtusi ning oskab kriitilis-loominguliselt hinnata massi- ja süvakultuuri;
- 5) väärtustab, hoiab ning arendab Eesti kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust, otsib kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka tänapäeval.

Ainevaldkonna õppeained ja nädalatundide jaotumine klassiti põhikoolis

Õppeaine	Nädalatunde klassiti									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Kokku
Muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1	13

Õppe- ja kasvatusesmärgid põhikoolis

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

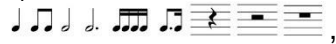
- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiiligi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäeva elu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

I kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

3. klassi õpilane:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust ja muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest;
- 2) saab esmase ühislaulmise ja koorilaulu kogemuse ning pillimänguoskused;
- 3) kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust;
- 4) mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid;
- 5) rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältsused, rütmid ja pausid:

2- ja 3-osaline taktimõõt; JO- ja RA-astmerida, JO-võti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).

Muusikaõpetus - 1. klass 70 tundi

Teemad:

- A. Laulmine
- B. Pillimäng
- C. Muusikaline liikumine
- D. Muusikaline omalooming
- E. Muusika kuulamine

A. Laulmine

Õppesisu

Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Õpilasi suunatakse laulma julgelt, ilmekalt ja selge diktsiooniga.

Õpitulemused

A1. On harjunud laulma sirge selja, püstise pea ja avatud suuga julgelt, ilmekalt ja selge diktsiooniga kooris (kogu klassiga), ansambelis ja/või üksis;

võtab osa ühislaulmisest

A2. Väljendab laulu sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot; pöörab tähelepanu lauldava laulu sõnadele

A3. Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule

A4. Laulab peast I kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius/J. V. Jannsen), „Kevadel“ ehk „Juba linnukesed...“ (eesti rahvaviis/J. H. Hermann ja P. Tekkel)

A5. On tutvunud laulupidude traditsiooniga

A6. On tutvunud muusikalise kirjaoskusega ja rakendab seda lauldes: teadvustab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi laulmisel

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: loodus-, sotsiaalsed, keel ja kirjandus, loodusained, matemaatika.

Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, eesti keel, ühiskonnaõpetus, ajalugu, inimeseõpetus.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine tööprotsessi osana.

B. Pillimäng

Õppesisu

Musitseerimisel kasutatakse teadlikult rütme, rütmifiguure ja pausi ♩ ♪♪ ♫ ♪♯. Tutvutakse kehapilli ning selle erinevate helide ja mänguvõimalustega. Tutvutakse oma koolis olevate rütmipillidega.

Õpitulemused

B1. Mängib keha- rütmi-, plaatpille ja/või ukulelet kasutades lihtsamaid ostinato'sid, kaas-, eel- ja/või vahemänge, kasutades õigeid mänguvõtteid; oskab nimetada enda koolis olevate rütmi- ja plaatpillide nimetusi

B2. On tutvunud muusikalise kirjaoskusega: teadvustab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi musitseerimisel

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: loodus-, reaal-, sotsiaalsed, kehaline kasvatus, eesti keel, kunst.

Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, inimeseõpetus, eesti keel, ajalugu,

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine pillide tehniliste võtete õppimisel

C. Muusikaline liikumine

Õppesisu

Liikumistegevuste käigus harjutakse liikuma ja tunnetama nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. Tutvutakse liikumise kaudu rütmide, rütmifiguuride ja pausiga ♩ ♪♪ ♫ ♪. ♫. Tunnetatakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu. Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes nende sisu ja pärimuslike traditsioonidega. Väljendatakse mängudes esinevate tegelaste karaktereid.

Õpitulemused

C1. Väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas

C2. Tajub ja tunnetab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid: rütme, rütmifiguure ja pausi, erinevaid temposid

C3. Tantsib koos kaaslastega eesti laulu- ja ringmänge

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: reaalsed, kehaline kasvatatud, sotsiaalsed, keel ja kirjandus, loodusained.

Teised ainevaldkonnad: tants, matemaatika, inimeseõpetus, eesti keel, füüsika.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine laulumängude õppimisel

D. Muusikaline omalooming

Õppesisu

Omaloomingus luuakse ja esitatakse muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine).

Õpitulemused

D1. Rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika)

D2. Loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi-, plaatpille ja/või ukulelet kasutades õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi

D3. Loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne)
D4. Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel
D5. On tutvunud muusikalise kirjaoskusega: kasutab omaloomingu loomisel õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: keel ja kirjandus, kehaline kasvatus, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained, võõrkeeled. Teised ainevaldkonnad: eesti keel, inglise vm. võõrkeel, liikumine, rütmika, füüsika, matemaatika, inimeseõpetus, ajalugu.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendid omaloomingu ideede otsimiseks ja väljenduse loomiseks

E. Muusika kuulamine
Õppesisu
Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta eakohaselt arvamust suuliselt või muul looval viisil. Uue repertuaari õppimisel juhitakse tähelepanu autoritele. Tutvutakse eesti rahvalaulude ja rahvapillidega. Tutvutakse kontserdiküllastaja hea käitumise tavadega.
Õpitulemused
E1. Avaldab eakohaselt arvamust kogetud muusikaelamusest, kasutades õpitud oskussõnavara
E2. Kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb eakohaselt kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit
E3. Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala)
E4. On tutvunud eesti rahvapillidega ja/või orkestripillidega ja kirjeldab neid
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: eesti keel ja kirjandus, kunst, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained. Teised ainevaldkonnad: eesti keel, kunst, füüsika, loodusõpetus, bioloogia, geograafia, matemaatika, ajalugu, inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT kasutamine kuulamistöõde illustreerimiseks ja rakendamiseks

Muusikaõpetus - 2. klass 70 tundi

Teemad:

- A. Laulmine
- B. Pillimäng
- C. Muusikaline liikumine
- D. Muusikaline omalooming
- E. Muusika kuulamine

A. Laulmine

Õppesisu

Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Kinnistatakse harjumust hoida laulmisel loomulikku kehahoidu (sirge selg, püstine pea, avatud suu). Tutvutakse laulmisele omaste hingamise põhimõtetega. Lauldakse julgelt, ilmekalt ja selge diktsiooniga.

Mõtestatakse lauldava laulu sõnu, väljendamaks selle sisu ja meeleolu läbi erineva dünaamika.

Õpitulemused

A1. Oskab lauldes hoida loomulikku kehahoidu; on tutvunud laulmisele omaste hingamis põhimõtetega; laulab vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansambelis või kooris

A2. Väljendab laulu sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot; loeb iseseisvalt noodist laulusõnu

A3. Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, eesti ja teiste rahvaste laule

A4. Laulab peast I kooliastme ühislause: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius/J. V. Jannsen), „Mu koduke“ (muusika ja sõnad A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus/J. Oro); „Rongisõit“ (G. Ernesaks/E. Niit)

A5. On tutvunud laulupidude traditsiooniga

A6. Mõistab eakohaselt muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes: kinnistab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: loodus-, sotsiaalsed, keel ja kirjandus, loodusained, matemaatika.

Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, eesti keel, ühiskonnaõpetus, ajalugu, inimeseõpetus.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine tööprotsessi osana.

B. Pillimäng

Õppesisu

Musitseerimisel kasutatakse rütme, rütmifiguure ja pausi ♩ ♪ ♫ ♬ ♮. Kehapilli rakendatakse lihtsamates *ostinato*'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Musitseeritakse oma koolis olevatel rütmi-, plaat- ja keelpillidel.

Õpitulemused

B1. Mängib keha- rütmi-, plaatpille ja/või ukulelet kasutades lihtsamaid *ostinato*'sid, kaas-, eel- ja/või vahemänge, kasutades õigeid mänguvõteteid; oskab nimetada enda koolis olevate rütmi- ja plaatpillide nimetusi; mängib ja improviseerib plaatpillidel meloodiat, toetudes pentatoonikale

B2. On tutvunud väikekandle või plokkflöödi esmaste mänguvõtete ja kasutab neid musitseerimisel

B3. Mõistab eakohaselt muusikalise kirjaoskuse tähtsust: teadvustab õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi musitseerimisel

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: loodus-, reaal-, sotsiaalsed, kehaline kasvatus, eesti keel, kunst.

Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, inimeseõpetus, eesti keel, ajalugu,

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine pillide tehniliste võtete õppimisel

C. Muusikaline liikumine

Õppesisu

Liikumistegevustes liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. Tutvutakse liikumise kaudu rütmide, rütmifiguuride ja pausiga ♩ ♪♪ ♫ ♪ ♫. Tunnetatakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu.

Õpitulemused

C1. Väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas

C2. Tajub ja tunnetab liikumise kaudu rütme, rütmifiguure ja pausi; tunnetab muusika erinevaid temposid ja väljendab dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu; arvestab liikudes enda ja teiste asukohaga ruumis

C3. Tantsib koos kaaslastega eesti laulu- ja/või ringmänge ning labajalavalssi ja rei(n)lendrit

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: reaalsained, kehaline kasvatud, sotsiaalsained, keel ja kirjandus, loodusained.

Teised ainevaldkonnad: tants, matemaatika, inimeseõpetus, eesti keel, füüsika.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine laulumängude õppimisel

D. Muusikaline omalooming

Õppesisu

Omaloomingus luuakse ja esitatakse õpitud muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine). Omaloomingut luues kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi ning pentatoonikat. Luuakse laulu meeleoluga sobivad liigutused.

Õpitulemused

D1. Rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika)

D2. Loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi-, plaatpille ja/või ukulelet kasutades õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi

D3. Improviseerib pentatoonika astmetele tuginedes

D4. Loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne)

D5. Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel

D6. Mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus: kasutab omaloomingu loomisel õpitud rütme, rütmifiguure ja pausi

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: keel ja kirjandus, kehaline kasvatus, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained, võõrkeeled.

Teised ainevaldkonnad: eesti keel, inglise vm. võõrkeel, liikumine, rütmika, füüsika, matemaatika, inimeseõpetus, ajalugu.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendid omaloomingu ideede otsimiseks ja väljenduse loomiseks

E. Muusika kuulamine

Õppesisu

Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil. Uue repertuaari õppimisel tutvutakse autoritega. Otsitakse erinevatest infoallikatest autoritest teavet õpetaja suunamisel. Tutvutakse erinevate esituskoosseisudega (solist, ansambel, koor). Kirjeldatakse kogetud muusikaelamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara.

Õpitulemused

E1. Avaldab eakohaselt arvamust kogetud muusikaelamusest, kasutades õpitud oskussõnavara

E2. Kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb eakohaselt kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit

E3. Eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat (laul ja muusikapala)

E4. Eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldab neid

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: eesti keel ja kirjandus, kunst, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained.

Teised ainevaldkonnad: eesti keel, kunst, füüsika, loodusõpetus, bioloogia, geograafia, matemaatika, ajalugu, inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT kasutamine kuulamistööde illustreerimiseks ja rakendamiseks

Muusikaõpetus - 3. klass 70 tundi

Teemad:

- A. Laulmine
- B. Pillimäng
- C. Muusikaline liikumine
- D. Muusikaline omalooming
- E. Muusika kuulamine

A. Laulmine
Õppesisu
Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Tutvutakse laulupidude traditsiooniga ja kaasatakse õpilasi koolikoori. Tutvutakse JO- ja RA-astmeridadega.
Õpitulemused
A1. Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansambelis või kooris
A2. Väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu
A3. Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja/või mudellaule, regillaule, eesti ja teiste rahvaste laule
A4. Laulab peast I kooliastme ühislause: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius/J. V. Jannsen), „Lapsed, tuppa“ (sõnad E. L. Wöhrmann) „Teele, tee, kurekesed“ (sõnad Fr. Kuhlbars), „Uhti, uhti, uhkesti“ (eesti rahvaviis/A. Piirikivi), „Emakesele“ (M. Härma/A. Oengo-Johanson)
A5. On laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, arutleb suuliselt kogetu üle
A6. Mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes
Lõimingu võimalused
Valdkondlikud: loodus-, sotsiaalne, keel ja kirjandus, loodusained, matemaatika. Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, eesti keel, ühiskonnaõpetus, ajalugu, inimeseõpetus.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine tööprotsessi osana.

B. Pillimäng

Õppesisu

Musitseerimisel kasutatakse rütme, rütmifiguure ja pause . Keha-, rütmipillide, väikekandle ja/või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid.

Õpitulemused

B1. Rakendab keha-, rütmi-, plaatpille ja/või ukulelet kasutades lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes

B2. Musitseerib väikekandel või plokkflöödil esmaseid mänguvõtteid kasutades

B3. Mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: loodus-, reaal-, sotsiaalne, kehaline kasvatus, eesti keel, kunst.

Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, inimeseõpetus, eesti keel, ajalugu,

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine pillide tehniliste võtete õppimisel

C. Muusikaline liikumine

Õppesisu

Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.

Õpitulemused

C1. Väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas

C2. Kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid

C3. Tantsib eesti laulu- ja ringmänge
C4. Mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda liikumisel
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: reaalsed, kehaline kasvatus, sotsiaalsed, keel ja kirjandus, loodusained. Teised ainevaldkonnad: tants, matemaatika, inimeseõpetus, eesti keel, füüsika.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine laulumängude õppimisel

D. Muusikaline omalooming
Õppesisu
Omaloomingut luuakse, esitatakse ja kasutatakse omaloomingus nii eraldi kui ka omavahel lõimitult. Väljendatakse muusikapala karakterit improviseeritud liikumise kaudu. Luuakse laulu meeleoluga sobivad liigutused. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone õpitud pillidel.
Õpitulemused
D1. Rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika)
D2. Loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi-, plaatpille ja/või ukulelet kasutades
D3. Improviseerib astmemudelitele tuginedes
D4. Loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne)
D5. Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel
D6. Väljendab muusika meeleolu kunstitöös
D7. Mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: keel ja kirjandus, kehaline kasvatus, loodusained, reaalsed, sotsiaalsed, võõrkeeled. Teised ainevaldkonnad: eesti keel, inglise vm. võõrkeel, liikumine, rütmika, füüsika, matemaatika, inimeseõpetus, ajalugu.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendid omaloomingu ideede otsimiseks ja väljenduse loomiseks

E. Muusika kuulamine

Õppesisu

Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega (helilooja ja luuletaja). Korratakse kontserdiküllastaja hea käitumise tavaid.

Õpitulemused

E1. Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil

E2. Kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeoleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika)

E3. Eristab ja iseloomustab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka)

E4. Otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldab neid

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: eesti keel ja kirjandus, kunst, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained.

Teised ainevaldkonnad: eesti keel, kunst, füüsika, loodusõpetus, bioloogia, geograafia, matemaatika, ajalugu, inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT kasutamine kuulamistöörde illustreerimiseks ja rakendamiseks

II kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist;
- 2) teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes –laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises;
- 3) kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle;
- 4) osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahendusi otsides;
- 5) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid;
- 6) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu;
- 7) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri rahvuskultuuridesse;
- 8) leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas;
- 9) väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigusest;
- 10) väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmifiguurid ja pausid):

taktimöödud 2/4, 3/3, 4/4, C ja eeltakt; duur-, moll-helilaad, helistikud C-a, G-e, F-d; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).

Muusikaõpetus - 4. klass 70 tundi

Teemad:

- A. Laulmine**
- B. Pillimäng**
- C. Muusikaline liikumine**
- D. Muusikaline omalooming**
- E. Muusika kuulamine**

A. Laulmine

Õppesisu

Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Jätkatakse tutvumist laulupeo traditsiooniga, kaasatakse õpilasi koolikoori. Tutvutakse noodinimetustega (c-d-e jne). Paigutatakse noodid noodijoonestikule viiulivõtme abil.

Õpitulemused

A1. Suunab lauldes meloodiat endale sobivas tessituuris võimalikult puhta intonatsiooniga; laulab loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt
A2. Laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule
A3. Väärtustab ühislaulmist, laulab peast II kooliastme ühislaulu: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius/J. V. Janssen), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvaviis/M. Körber), „Püha öö“ (F. Gruber/J. Mohr, tõlkinud K. A. Hermann)
A4. Osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib eakohaselt kogetut suuliselt
A5. Rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: loodus-, sotsiaalsed, keel ja kirjandus, loodusained, matemaatika. Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, eesti keel, ühiskonnaõpetus, ajalugu, inimeseõpetus.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitlemise võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine tööprotsessi osana.

B. Pillimäng
Õppesisu
Musitseerimisel kasutatakse teadlikult uusi õpitud rütme ja rütmifiguure. Musitseerimisel kasutatakse koolis olevaid instrumente.
Õpitulemused
B1. Jätkab I kooliastmes omandatud pillimänguoskuste arendamisega ning mängib keha-, rütmi-, plaatpille ja/või ukulelet kasutades (valdavalt kaasmängudes)
B2. Musitseerib plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil, kasutades õpitud mänguvõtteid; rakendab pillimängus digivõimalusi
B3. Seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga
B4. Rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: loodus-, reaal-, sotsiaalsed, kehaline kasvatus, eesti keel, kunst. Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, inimeseõpetus, eesti keel, ajalugu,

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitlemise võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine pillide tehniliste võtete õppimisel

C. Muusikaline liikumine
Õppesisu
Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. Tutvutakse liikumise kaudu uute rütmide ja rütmifiguuridega ja pausidega.
Õpitulemused
C1. Tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas
C2. Väljendab liikumise kaudu eesti rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse
C3. Rakendab liikumises muusikateadmisi
Lõimingu võimalused
Valdkondlikud: reaalsed, kehaline kasvatus, sotsiaalsed, keel ja kirjandus, loodusained. Teised ainevaldkonnad: tants, matemaatika, inimeseõpetus, eesti keel, füüsika.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitlemise võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine laulumängude õppimisel

D. Muusika omalooming
Õppesisu
Omaloomingut luues katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine). Tutvutakse erinevate digitaalsete rakendustega, rikastamaks omaloomingut.

Õpitulemused
D1. Julgeb loomeideedega katsetada
D2. Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi-, plaatpille ja/või ukulelet kasutades ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas
D3. Loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne)
D4. Loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda
Lõimingu võimalused
Valdkondlikud: keel ja kirjandus, kehaline kasvatus, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained, võõrkeeled.
Teised ainevaldkonnad: eesti keel, inglise vm. võõrkeel, liikumine, rütmika, füüsika, matemaatika, inimeseõpetus, ajalugu.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendid omaloomingu ideede otsimiseks ja väljenduse loomiseks

E. Muusika kuulamine
Õppesisu
Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega. Otsitakse õpetaja suunamisel erinevatest infoallikatest autorite kohta teadmisi ning jagatakse neid klassikaaslastega. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat ja esituskoosseise. Kuulatakse ja võrreldakse hääle- ja kooriliike. Kuulatakse erinevaid pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid) ja eristatakse pillirühmi kõla ja välimuse järgi.
Õpitulemused
E1. Kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat, kasutades õpitud muusika oskussõnavara
E2. Tunneb ja eristab eesti rahvapille
E3. Otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite kohta teavet
E4. Kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; oskab nimetada oma koolis ja/või kodukohas tegutsevaid koore ja nende dirigente
E5. Eristab kuuldeliselt pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid)

E6. Analüüsib külastatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt või kirjalikult; jagab kogemusi kaaslastega

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: eesti keel ja kirjandus, kunst, loodusained, reaalsed, sotsiaalsed.

Teised ainevaldkonnad: eesti keel, kunst, füüsika, loodusõpetus, bioloogia, geograafia, matemaatika, ajalugu, inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitlemise võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT kasutamine kuulamistöõde illustreerimiseks ja rakendamiseks

Muusikaõpetus - 5. klass 35 tundi

Teemad:

- A. Laulmine
- B. Pillimäng
- C. Muusikaline liikumine
- D. Muusikaline omalooming
- E. Muusika kuulamine

A. Laulmine

Õppesisu

Õpitakse laulma peast II kooliastme ühislaule: Eesti hümn, „Eesti lipp”. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid.

Õpitulemused

A1. Laulab endale sobivas tessituuris ja hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga; laulab loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt

A2. Laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule

A3. Väärtustab ühislaulmist, laulab II kooliastme ühislaulu: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius/J. V. Jannsen), „Eesti lipp“ (E. Võrk/M. Lipp), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul/L. Koidula)
A4. Osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult
A5. Rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust. Kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid, sidudes neid absoluutse noodisüsteemiga
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: loodus-, sotsiaalne, keel ja kirjandus, loodusained, matemaatika. Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, eesti keel, ühiskonnaõpetus, ajalugu, inimeseõpetus.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine tööprotsessi osana.

B. Pillimäng
Õppesisu
Musitseerimisel kasutatakse teadlikult õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Musitseerimisel kasutatakse koolis olevaid instrumente.
Õpitulemused
B1. Süvendab varasemalt omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi-, plaatpille ja/või ukulelet kasutades (valdavalt kaasmängudes)
B2. Musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil, kasutades õpitud mänguvõtteid; rakendab pillimängus digivõimalusi
B3. Seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga
B4. Rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: loodus-, reaal-, sotsiaalne, keheline kasvatus, eesti keel, kunst. Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, inimeseõpetus, eesti keel, ajalugu,
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine pillide tehniliste võtete õppimisel

C. Muusikaline liikumine

Õppesisu

Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Võimalusel kaasatakse ka pillimäng.

Õpitulemused

C1. Tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas

C2. Väljendab liikumise kaudu Eesti rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning tantsib lihtsamaid tantse

C3. Rakendab liikumises muusikateadmisi

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: reaalsained, kehaline kasvatud, sotsiaalsained, keel ja kirjandus, loodusained.

Teised ainevaldkonnad: tants, matemaatika, inimeseõpetus, eesti keel, füüsika.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitlemise võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine laulumängude õppimisel

D. Muusikaline omalooming

Õppesisu

Omaloomingut luues katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine). Katsetatakse omaloomingus erinevate digirakendustega.

Õpitulemused

D1. Julgeb loomeideedega katsetada

D2. Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi-, plaatpille ja/või ukulelet kasutades ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas
D3. Loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne)
D4. Loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: keel ja kirjandus, kehaline kasvatus, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained, võõrkeeled. Teised ainevaldkonnad: eesti keel, inglise vm. võõrkeel, liikumine, rütmika, füüsika, matemaatika, inimeseõpetus, ajalugu.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendid omaloomingu ideede otsimiseks ja väljenduse loomiseks

E. Muusika kuulamine
Õppesisu
Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või muul looval viisil. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega. Otsitakse õpetaja suunamisel erinevatest infoallikatest autorite kohta teadmisi ning jagatakse neid klassikaaslastega. Tutvutakse valikuliselt erinevate heliloojatega, näiteks eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega. Kirjeldatakse kogetud muusikaelamust eakohaselt, kasutades õpitud oskussõnavara.
Õpitulemused
E1. Kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades
E2. Tunneb eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi
E3. Otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite kohta teavet ning tutvustab seda kaaslastele
E4. Kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore
E5. Eristab kuuldeliselt erinevaid orkestriliike ja nende pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid)
E6. Analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega
E7. Rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust

E1. Kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades
E2. Tunneb eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: eesti keel ja kirjandus, kunst, loodusained, reaalsed, sotsiaalsed. Teised ainevaldkonnad: eesti keel, kunst, füüsika, loodusõpetus, bioloogia, geograafia, matemaatika, ajalugu, inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT kasutamine kuulamistöõde illustreerimiseks ja rakendamiseks

Muusikaõpetus - 6. klass 35 tundi

Teemad:

- A. Laulmine
- B. Pillimäng
- C. Muusikaline liikumine
- D. Muusikaline omalooming
- E. Muusika kuulamine

A. Laulmine
Õppesisu
Tutvustatakse laulu autoreid. Lauldakse hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt.
Õpitulemused
A1. Laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt
A2. Laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule

A3. Väärtustab ühislaulmist, laulab peast II kooliastme ühislaulu: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius/J. V. Jannsen), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann/Fr, Kuhlbars), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter/E. Vetemaa)
A4. Osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult
A5. Rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: loodus-, sotsiaalne, keel ja kirjandus, loodusained, matemaatika. Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, eesti keel, ühiskonnaõpetus, ajalugu, inimeseõpetus.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine tööprotsessi osana.

B. Pillimäng
Õppesisu
Musitseerimisel kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Musitseerimisel kasutatakse koolis olevaid instrumente.
Õpitulemused
B1. Süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi-, plaatpille ja/või ukulelet kasutades (valdavalt kaasmängudes)
B2. Musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi
B3. Seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga
B4. Rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: loodus-, reaal-, sotsiaalne, kehaline kasvatus, eesti keel, kunst. Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, inimeseõpetus, eesti keel, ajalugu,
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine pillide tehniliste võtete õppimisel

C. Muusikaline liikumine

Õppesisu

Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause.

Õpitulemused

C1. Tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas

C2. Väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse

C3. Rakendab liikumises muusikateadmisi

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: reaalsed, kehaline kasvatud, sotsiaalsed, keel ja kirjandus, loodusained.

Teised ainevaldkonnad: tants, matemaatika, inimeseõpetus, eesti keel, füüsika.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine laulumängude õppimisel

D. Muusikaline omalooming

Õppesisu

Omaloomingut luuakse ja esitatakse kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine). Võimalusel kasutatakse ka koolis olevaid instrumente.

Õpitulemused

D1. Julgeb loomeideedega katsetada; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel

D2. Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi-, plaatpille ja/või ukulelel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas
D3. Loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne)
D4. Loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: keel ja kirjandus, kehaline kasvatus, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained, võõrkeeled. Teised ainevaldkonnad: eesti keel, inglise vm. võõrkeel, liikumine, rütmika, füüsika, matemaatika, inimeseõpetus, ajalugu.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendid omaloomingu ideede otsimiseks ja väljenduse loomiseks

E. Muusika kuulamine
Õppesisu
Kirjeldatakse ja analüüsitakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või kirjalikult muusika oskussõnavara kasutades või muul looval viisil. Uuritakse valikuliselt kuulatud heliteose autori loometegevust, kasutades teabe leidmiseks erinevaid infoallikaid. Tutvutakse valikuliselt Soome, Rootsi, Norra, Läti, Leedu, Poola, Saksamaa, Austria, Suurbritannia, Venemaa muusikatraditsioonidega.
Õpitulemused
E1. Kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades
E2. Tunneb ja eristab Euroopa rahvaste rahva-, klassikalist- ja pop-muusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse; tuntumaid heliloojaid ja artiste.
E3. Otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele
E4. Kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore
E5. Eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pille ja pillirühmi
E6. Analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega

E7. Rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: eesti keel ja kirjandus, kunst, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained.

Teised ainevaldkonnad: eesti keel, kunst, füüsika, loodusõpetus, bioloogia, geograafia, matemaatika, ajalugu, inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitlemise võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT kasutamine kuulamistöõde illustreerimiseks ja rakendamiseks

III kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Põhikooli lõpetaja:

- 1) huvitub muusikast kui kunstiigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäeva elu rikastajana;
- 2) teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel;
- 3) osaleb aktiivselt muusitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansamblis);
- 4) arendab loomeideid muusikalise eneseväljenduse kaudu: katsetab ideid muusikategevustes, leiab lahendusi esile kerkinud probleemidele, hindab isikupära ja erinevaid lahendusi ning on püsiv ja järjekindel;
- 5) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid;
- 6) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat, on traditsioonide edasikandja laulja ja/või pillimängijana ning osaleb laulupidudel;
- 7) teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust;
- 8) tegutseb eetilisel ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnanasse;
- 9) valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega;
- 10) teadvustab, et teadlikuma muusitseerimise aluseks on muusikaline kirjaoskus, mille hulka kuuluvad helivälitused, rütmifiguurid ja pausid;

kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; ühe võtmemärgiga helistikud ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud; bassivõti repertuaarist tulenevalt; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele;

11) mõistab, kuidas huvi muusika vastu ning muusikaoskused võimaldavad kujundada sellest elukestva harrastuse või elukutse.

Muusikaõpetus - 7. klass 35 tundi

Teemad:

- A. Laulmine**
- B. Pillimäng**
- C. Muusikaline liikumine**
- D. Muusikaline omalooming**
- E. Muusika kuulamine**

A. Laulmine

Õppesisu

Lauldakse oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestatakse esitatava muusikapala stiili, järgitakse häälehoiu häälemurdeperioodil.

Õpitulemused

A1. Laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut

A2. Laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule

A3. Väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislaulu: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius/J. V. Jannsen), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oxford/V. Oxford), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks/L. Koidula), „Mul meeles veel“ (R. Valgre/K. Kikerpuu)

A4. On laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult

A5. Kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii ükski kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: loodus-, sotsiaalsained, keel ja kirjandus, loodusained, matemaatika.

Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, eesti keel, ühiskonnaõpetus, ajalugu, inimeseõpetus.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine tööprotsessi osana.

B. Pillimäng

Õppesisu

Pillimäng ühismusitseerimisel, omaloomingu esitamisel ja muusikaloo illustreerimiseks koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust.

Õpitulemused

B1. Mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti, väikekannelt ja/või ukulelet, rakendab digivõimalusi pillimängus

B2. Musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades

B3. Uurib pillide tämbrilisi omadusi, valib ansamblisse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut

B4. Süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: loodus-, reaal-, sotsiaalsed, kehaline kasvatus, eesti keel, kunst.

Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, inimeseõpetus, eesti keel, ajalugu,

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine pillide tehniliste võtete õppimisel

C. Muusikaline liikumine

Õppesisu

Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale iseloomulikke karaktereid, võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile.

Õpitulemused

C1. Võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu

C2. Tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu

C3. Leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt maailma rahvaste muusika või filmimuusika jm)

C4. Rakendab liikumises muusikateadmisi

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: reaalsed, kehaline kasvatus, sotsiaalsed, keel ja kirjandus, loodusained.

Teised ainevaldkonnad: tants, matemaatika, inimeseõpetus, eesti keel, füüsika.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine laulumängude õppimisel

D. Muusikaline omalooming

Õppesisu

Omaloomingut luuakse ja esitatakse kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine). Võimalusel kasutatakse koolis olevaid instrumente.

Õpitulemused

D1. Loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm

D2. Katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalseid keskkondi kasutades

D3. Loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm)

D4. Analüüsib enda ja kaaslaste loomingu, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu

D5. Rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: keel ja kirjandus, kehaline kasvatus, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained, võõrkeeled.

Teised ainevaldkonnad: eesti keel, inglise vm. võõrkeel, liikumine, rütmika, füüsika, matemaatika, inimeseõpetus, ajalugu.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendid omaloomingu ideede otsimiseks ja väljenduse loomiseks

E. Muusika kuulamine

Õppesisu

Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega ja interpretidega, valikuliselt erinevate heliloojatega (nt eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega).

Õpitulemused

E1. Avastab seoseid kodukoha ja/või eesti rahvamuusika ning nende tänapäevaste tõlgendustega, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust

E2. Võrdleb ning eristab eesti ja valikuliselt teiste rahvaste (Idamaad, Austraalia jt) muusikapärandit: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest
E3. Võrdleb ja eristab eri muusikastiile, instrumentaalmuusika esituskoosseise, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut
E4. Analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega
E5. Uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi
E6. Rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi
E7. Rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust
E8. Tutvub muusikaga tegelemise võimalustega, muusikaga seonduvate elukutsete ning õppimisvõimalustega
E9. Seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga
E10. Järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskondades
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: eesti keel ja kirjandus, kunst, loodusained, reaalsused, sotsiaalsed. Teised ainevaldkonnad: eesti keel, kunst, füüsika, loodusõpetus, bioloogia, geograafia, matemaatika, ajalugu, inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT kasutamine kuulamistöõde illustreerimiseks ja rakendamiseks

Muusikaõpetus - 8. klass 35 tundi

Teemad:

- A. Laulmine
- B. Pillimäng
- C. Muusikaline liikumine
- D. Muusikaline omalooming
- E. Muusika kuulamine

A. Laulmine

Õppesisu

Lauldakse ea- ja teemakohaseid ühe-, võimalusel kahe- ning paiguti kolmehääelseid tunnis õpitud. Lauldakse oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestatakse esitatava muusikapala stiili, järgitakse häälehoidu häälemurdeperioodil.

Õpitulemused

A1. Laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut

A2. Laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule

A3. Väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislaulu: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius/J. V. Jannsen), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen/J. Leesment), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter/E. Vetemaa), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär/L. Tungal)

A4. On laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult

A5. Kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii ükski kui ka rühmas laudes, tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: loodus-, sotsiaalne, keel ja kirjandus, loodusained, matemaatika.

Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, eesti keel, ühiskonnaõpetus, ajalugu, inimeseõpetus.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitlemise võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine tööprotsessi osana.

B. Pillimäng

Õppesisu

Pillimäng ühismusitseerimisel, omaloomingu esitamisel ja muusikaloo illustreerimiseks koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust.

Õpitulemused

B1. Mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, katsetab digivõimalusi pillimängus
B2. Musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades
B3. Uurib pillide tämbrilisi omadusi, valib ansamblisse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut
B4. Süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: loodus-, reaali-, sotsiaalsed, kehaline kasvatus, eesti keel, kunst. Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, inimeseõpetus, eesti keel, ajalugu,
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitlemise võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine pillide tehniliste võtete õppimisel

C. Muusikaline liikumine
Õppesisu
Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.
Õpitulemused
C1. Võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu
C2. Tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu
C3. Leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, hip-hop, rahvaste muusika jm)
C4. Rakendab liikumises muusikateadmisi
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: reaalsed, kehaline kasvatus, sotsiaalsed, keel ja kirjandus, loodusained. Teised ainevaldkonnad: tants, matemaatika, inimeseõpetus, eesti keel, füüsika.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine laulumängude õppimisel

D. Muusikaline omalooming

Õppesisu

Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine). Võimalusel kasutatakse koolis olevaid instrumente.

Õpitulemused

D1. Loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm

D2. Katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalset keskkondi kasutades

D3. Loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm)

D4. Analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu

D5. Rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: keel ja kirjandus, kehaline kasvatus, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained, võõrkeeled.

Teised ainevaldkonnad: eesti keel, inglise vm. võõrkeel, liikumine, rütmika, füüsika, matemaatika, inimeseõpetus, ajalugu.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendid omaloomingu ideede otsimiseks ja väljenduse loomiseks

E. Muusika kuulamine

Õppesisu

Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega ja (eelkõige eesti) artistidega, valikuliselt erinevate heliloojatega (nt eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega). Tutvutakse heli ja selle omadustega ning eristatakse kõla ja kuju järgi akustilisi ja elektroonilisi muusikainstrumente. Tutvutakse arvutimuusika arengulooga ja selle loomise võimalustega.

Õpitulemused

- E1.** Uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust
- E2.** Võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste (Hispaania, Ladina-Ameerika ja Põhja-Ameerika) muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest
- E3.** Võrdleb ja eristab rokk- ja popmuusika stiile ning esituskoosseise, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut
- E4.** Analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega
- E5.** Uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi
- E6.** Rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi
- E7.** Rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust
- E8.** Tutvub muusikaga tegelemise võimalustega, muusikaga seonduvate elukutsete ning õppimisvõimalustega
- E9.** Seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga
- E10.** Järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskondades

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: eesti keel ja kirjandus, kunst, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained.

Teised ainevaldkonnad: eesti keel, kunst, füüsika, loodusõpetus, bioloogia, geograafia, matemaatika, ajalugu, inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT kasutamine kuulamistöörde illustreerimiseks ja rakendamiseks

Muusikaõpetus - 9. klass 35 tundi

Teemad:

- A. Laulmine
- B. Pillimäng
- C. Muusikaline liikumine
- D. Muusikaline omalooming
- E. Muusika kuulamine

A. Laulmine
Õppesisu
Lauldakse ea- ja teemakohaseid ühe-, võimalusel kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule. Tutvutakse vaimuliku rahvalauluga. Lauldakse oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestatakse esitatava muusikapala stiili, järgitakse häälehoidu häälemurdeperioodil.
Õpitulemused
A1. Laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut
A2. Laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule
A3. Väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislause: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius/J. V. Jannsen), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks/L. Koidula), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oxford V. Oxford), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen/J. Leesment), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter/E. Vetemaa), „Saaremaa valss“ (R. Valgre/D. Vaarandi), „Mul meeles veel“ (R. Valgre/K. Kikerpuu), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär/L. Tungal)
A4. On laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult
A5. Kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii ükski kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida
Lõimingu võimalused
Valdkondlikud: loodus-, sotsiaalne, keel ja kirjandus, loodusained, matemaatika.
Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, eesti keel, ühiskonnaõpetus, ajalugu, inimeseõpetus.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine tööprotsessi osana.

B. Pillimäng
Õppesisu
Pillimäng ühismusitseerimisel, omaloomingu esitamisel ja muusikaloo illustreerimiseks koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust. Pillimängus kasutatakse koolis olevaid instrumente.
Õpitulemused
B1. Mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus
B2. Musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades
B3. Uurib pillide tämbrilisi omadusi, valib ansambli sobivad pillid ja põhjendab oma valikut
B4. Süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes
Lõimingu võimalused
Valdkondlikud: loodus-, reaal-, sotsiaalne, kehaline kasvatus, eesti keel, kunst.
Teised ainevaldkonnad: matemaatika, füüsika, liikumine, inimeseõpetus, eesti keel, ajalugu,
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine pillide tehniliste võtete õppimisel

C. Muusikaline liikumine
Õppesisu
Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis. Võimalusel kaasatakse koolis olevaid instrumente.
Õpitulemused
C1. Võrdleb eri maade (Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika) rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu
C2. Tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu

C3. Leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, džäss, hip-hop, rahvaste muusika jm)
C4. Rakendab liikumises muusikateadmisi
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: reaalsained, kehaline kasvatus, sotsiaalsained, keel ja kirjandus, loodusained. Teised ainevaldkonnad: tants, matemaatika, inimeseõpetus, eesti keel, füüsika.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev
IKT ja praktilised tööd: IKT vahendite kasutamine laulumängude õppimisel

D. Muusikaline omalooming
Õppesisu
Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine). Võimalusel kaasatakse koolis olevaid instrumente.
Õpitulemused
Õpitulemused
D1. Loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm
D2. Katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalseid keskkondi kasutades
D3. Loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm)
Lõimingu võimalused Valdkondlikud: keel ja kirjandus, kehaline kasvatus, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained, võõrkeeled. Teised ainevaldkonnad: eesti keel, inglise vm. võõrkeel, liikumine, rütmika, füüsika, matemaatika, inimeseõpetus, ajalugu.
Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.
Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT vahendid omaloomingu ideede otsimiseks ja väljenduse loomiseks

E. Muusika kuulamine

Õppesisu

Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega, interpretide ja artistidega, valikuliselt erinevate heliloojatega (nt eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojatega).

Õpitulemused

E1. Uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust

E2. Võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste (Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika) muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest

E3. Võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut

E4. Analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega

E5. Uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi

E6. Rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi

E7. Rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust

E8. Teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi

E9. Seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga

E10. Järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades

Lõimingu võimalused

Valdkondlikud: eesti keel ja kirjandus, kunst, loodusained, reaalsained, sotsiaalsained.

Teised ainevaldkonnad: eesti keel, kunst, füüsika, loodusõpetus, bioloogia, geograafia, matemaatika, ajalugu, inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus.

Lõiming AHK plaaniga: kooli sünnipäev; jõulupidu; vastlad; vabariigi aastapäev; IX klassi lõpukell; pärimuspäev; kooli muud aktused.

Kodukoha käsitluse võimalused: kooli sünnipäev; vabariigi aastapäev; pärimuspäev

IKT ja praktilised tööd: IKT kasutamine kuulamistöõde illustreerimiseks ja rakendamiseks